

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА»**

**Факультет економіки та управління
Кафедра менеджменту**

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА «Менеджмент агробізнесу»
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 07 Управління та адміністрування
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 073 Менеджмент

Форма навчання: денна (очна)

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему: «**Управління проектом розвитку підприємства
агробізнесу**»

Здобувача: Буряка Юрія Володимировича

(підпис)

науковий керівник:

доцент кафедри менеджменту, доцент, к.е.н. Кудлай Віра Григорівна

(підпис)

**робота допущена до захисту перед
екзаменаційною комісією з атестації здобувачів
вищої освіти (ЕК)**

Завідувач кафедри д.е.н., проф. Сагайдак М.П.

(підпис)

Київ 2020

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ.....	5
1.1. Управління проєктами та особливості його здійснення в аграрних підприємствах.....	5
1.2. Планування реалізації проєктів на підприємстві.....	9
Висновок до Розділу 1.....	13
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ДОСЛІДЖУВАНОВОГО ПІДПРИЄМСТВА ТА ПЕРСПЕКТИВ ВИРОБНИЦТВА ОРГАНІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ.....	14
2.1. Загальна економічна характеристика підприємства.....	14
2.2. Аналіз ефективності виробництва цукрових буряків на підприємстві.....	32
2.3. Аналіз ринку органічної продукції в Україні.....	36
Висновок до Розділу 2.....	41
РОЗДІЛ 3 ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ТА УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТОМ ВИРОЩУВАННЯ ОРГАНІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	43
3.1 Технічний і маркетинговий аналіз проєкту.....	43
3.2 Оцінка економічної ефективності проєкту.....	49
3.3. Оцінка чутливості і сценаріїв проєкту.....	52
Висновки до Розділу 3.....	58
ВИСНОВКИ.....	60
ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ.....	63
ДОДАТКИ.....	68

ВСТУП

Проектний підхід до управління ефективністю підприємств агробізнесу є одним із найбільш затребуваних інструментів сьогодення у портфелі сучасного економіста. Для розвитку агробізнесу наразі необхідно створювати відповідні умови на ринку та шукати всі можливі шляхи росту. Проте, зовнішнє середовище у даний час є невизначеним і невідомим. Створювати прогнози розвитку за умов введення тотальних карантинів у більшості країнах світу, зупинки виробництва та кризи корона вірусу неймовірно складно.

Проектний аналіз є засобом за допомогою якого можна запланувати необхідні доходи та витрати у ході реалізації проекту. Також, можна розробити та дослідити фактори ризику, що впливають на проект та різноманітні сценарії події. За даних умов такий метод є доцільним та допомагає зважити всі можливі ризики та створити умови для максимізації фінансового результату підприємства.

Актуальність теми кваліфікаційної магістерської роботи полягає у знаходженні шляхів розвитку аграрних підприємств України за умов нової реальності використовуючи можливості створення та управління проектами.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Чимала кількість вітчизняних вчених займалися дослідженням проектного підходу до управління підприємством, а саме: Верба В.А, Новіков Д.А., Смолій Л.В. В даних дослідженнях вивчаються проблеми розвитку агробізнесу та розробка пропозицій на основі проектного аналізу.

Метою кваліфікаційної магістерської роботи є розробка ефективного проекту, що вплине на розвиток аграрного підприємства та шляхи управління ним.

Відповідно до поставленої мети були визначені такі *завдання*:

- вивчити економічну сутність управління проектом;

- визначити поняття проєкт, проєктних аналіз;
- дослідити проєктний аналіз як підхід в управлінні підприємством;
- здійснити економічну характеристику підприємства;
- розрахувати галузеву структуру підприємства;
- здійснити аналіз фінансового стану підприємства;
- провести горизонтальний та вертикальний аналіз економічних показників;
- проаналізувати показники фінансової стійкості підприємства;
- визначити головні фактори формування прибутку підприємства;
- зазначити показники розміру підприємства;
- здійснити аналіз ефективності виробництва цукрових буряків на підприємстві;
- дослідити ринок органічної продукції;
- розробити проєкт для подальшого розвитку підприємства;
- провести аналіз ризиків при реалізації проєкту.

Об'єктом дослідження є проєкт, як засіб підвищення ефективності підприємства.

Предметом дослідження є теоретико-методичні засади, організаційні механізми та фінансово-економічні методи аналізу управління проєктом.

Методи дослідження, що були використані в процесі виконання роботи: статистично-аналітичний метод; розрахунково-конструктивний метод, монографічний метод, порівняння, дедукції та індукції.

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів. Отримані результати дослідження допоможуть підприємству створити проєкт для розвитку аграрного підприємства.

Інформаційною базою дослідження стали наукові праці таких вчених, як Андрійчук В.Г., Дем'яненко С.І. та інших. Закони України, офіційні матеріали Державної служби статистики України, дані фінансової та статистичної звітності Білоцерківської ДСС ІБКІЦБ НААН Київської області за 2015-2019 рр., літературні джерела

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ

1.1. Управління проєктами та особливості його здійснення в аграрних підприємствах

Проєкт – це ефективний засіб для реалізації реорганізації, диверсифікації, оптимізації, нововведень реконструкцій, оновлень на будь-якому аграрному підприємстві. Він являє собою підхід, що обмежений у часовому прості та має чіткі розрахунки та дії для впровадження ідеї. Саме проєкти є рушійною силою, що провокують інновації та стимулюють розвиток підприємств загалом.

За поглядами Новікова Д. А. проєкт це системний багатогранний процес, що забезпечує взаємозв'язок між менеджерами та управлінцями. У ході виконання якого керівники проєкту створюють відповідні плани для виконавців з конкретним переліком завдань та цілей. Особливістю також є визначення строків його виконання. Управління проєктом являє собою процес вибору найкращого варіанту та знаходження реакції на виявлену проблему під час його створення, а отже потребує і негайної реакції та швидкості на нейтралізацію. Такі дії здійснюються за рахунок вибору альтернативного варіанту серед вибірки можливих. [1]

На думку Будуєва С. Д. прийняття рішення про вибір керівника проєкту є однією із основних складових успіху даного заходу. Характеристика для зайняття такі посади можна вважати в першу чергу наявністю опиту роботи в проєктному менеджменті та порт фоліо раніше створених розробок. [2] У контексті аграрного сектору постає проблема у вигляді відсутності вдалих та реалізованих проєктів підприємствами. Зазвичай, така практика спостерігається лише на підприємствах крупних агрохолдингів або груп компаній, що можуть

забезпечити всебічну підтримку. Проте в практичному аспекті проєктні підходи зустрічають у діяльності будь-якого сільськогосподарського виробництва.

Воропаєв В.І. виокремив декілька основних критерії, в що необхідно використовувати при управлінні проєктами [3]:

- за предметом проєкту;
- за часовими рамками;
- за можливим рівнем ризику;
- за складністю управління персоналом проєкту;
- за встановленими взаємозв'язками проєкту;
- реагування на зміни проєкта.

Дані фактори стають своєрідною перешкодою не лише для керівника проєкту при формуванні його професійних навичок, але й викликають сумнів у директора підприємства щодо можливості та ризиків реалізації. Тому, є поширеними випадки, відсутності нововведень через складний та довготривалий процес введення та засновування новацій.

Ми спираємося на думку, що проєктний аналіз потрібний та необхідний комплексний засіб, доречність якого повинен усвідомлювати кожен підприємець. Адже за рахунок новаторського підходу та прорахунку всіх вагань, можна отримати те, що забезпечить мету існування бізнесу.

Однак, наше бачення не співпадає із більшістю типових портретів управління, який здійснює вагомі рішення на підприємстві. Розглянемо декілька стереотипних поведінко у питаннях розвитку. Жорсткість – відсутність ідеї та відторгнення усіх можливих ідей та робіт. М'якість – не поспішає використовувати розробки, очікує, що всі забудуть за ідею без чіткої відмови. Байдужість – якщо впровадять, то керівник буде триматися осторонь. Якщо ні, то такі дії були не потрібними. Прихильність – підштовхування до впроваджені ідеї, так звана моральна підтримка без рішучих дій. Палкість – після презентації ідеї одразу почне її використовувати та впроваджувати, навіть не звертаючи уваги на можливі ризики.

Основними фундаментальними поняттями, якими оперують більшість економістів на стадії затвердження проєкту є можливість покращення та збільшення доходів підприємства на 10-20% та зниження рівня витрат на 15-25%.[4]

Зважаючи на проблематику аграрного комплексу проєктний підхід дозволяє розробити та проаналізувати всі можливі ринки збуту та знайти нові ефективні стратегії виходу на них. Дане явище було утворено за рахунок коливань та зменшення споживання продукції українцями в останні роки. Тобто, при проведенні маркетингового аналізу проєкту задовольняється умова задоволення та надання необхідної корисності кінцевому споживачу для подальших ринкових відносин. [5]

Загалом ріст проєктів в аграрній сфері можливий за рахунок комплексного управління та підтримки зі сторони державного регулювання. Так, вивчення та запровадження формування інвестиційних потоків ззовні надає можливі аспекти для розвитку даного сегменту. За аналізом інформаційної та статистичної звітності в Україні розробляють проєкту більшість підприємств, проте не всі вони реалізується. Складною є ситуація, щодо підприємств державної форми власності. Гостроти додає той факт, що оновлення необхідні, проте коштів на дії не вистачає. Яскравим прикладом є розробка Інвестиційного проєкту для ДП «Чайка», що так і залишився в стані проєктування. Хоча, модернізація молочних ферм є дуже необхідною складовою подальшого функціонування товарної галузі підприємства.

При аналізі літератури було встановлено, що основною передумовою таких зупинок стає відсутніх координації між місцевими органами влади та вищим керівництвом, є говорячи про підприємництво. Вирішенням даного питання можуть стати консультативні звіти з боку спеціалістів, що працюють на основі консалтингу, щодо доцільності та першочерговості запровадження заходів.

На макроекономічному рівні ми можемо прослідкувати наступну ієрархію створення та впровадження проєктів. Першим етапом є формування з

боку держави стратегії подальшого розвитку аграрного комплексу. Другим виходячи з наведених умов стає формування мети та цілі проєкту. Далі розробка проєкту, при чому на державному рівні здійснюється доцільність впровадження; на рівні підприємства розробка концепцій та плану для представлення керівникам. [6]

Управління проєктами – це багатогранний процес, що містить в собі безліч складових, проте якщо їх систематизувати, то план дій виглядає не складним за структурою. Це є розробка певних дій для своєчасного завершення виконання розробленого проєкту. Вміле оперування може забезпечити всі функції управління проєктом: планування, уточнення, виконання, контроль, перевірку якості.

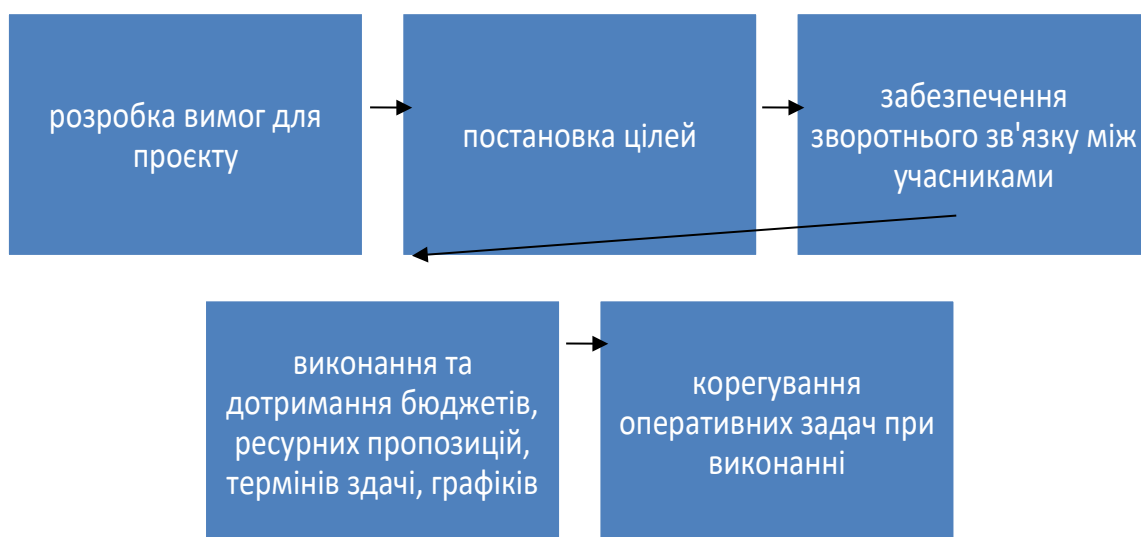

Рис. 1.1.- Дії для виконання управління проєктом
Джерело: розроблено автором на основі[50]

Для управління проєктами є характерним використання різного матеріального-технічного забезпечення та прикладних програм, найбільш популярними з них є Microsoft Project, Bitrix24, Trello.

В контексті управління проводиться забезпечення якісного виконання, за рахунок виконання різноманітних норм, стандартів та розробки системи підтримування досягнутого рівня якості. Також, ключовим є дотримання часових рамок у межах дотримання тривалості операцій, відповідного

відтворення критичного шляху проєкту та недопущення часових лагів через можливі затримки.

Управління робочою силою є також ключовим на кожному етапі виконання проєкту. Адже потрібно розуміти, що за рахунок виснаження даного ресурси можливо не лише зменшити продуктивність роботи, але й поставити під сумнів доведення початку до кінця.

Кожне рішення в проєкті створює ризик при прийнятті рішення його виконавця. Можна виділити так званій обумовлений або прогнозований ризик, на який йде виконавець задля досягнення поставленої мети. У цьому разі він оцінює, яким чином зможе вийти при варіанті невдачі. Проте ризик буває несподіваний, тобто на результат виконання впливає певна неочікувана та не прорахована проблема. У цьому разі діяти потрібно злагоджено та систематично, прораховуючи можливі втрати та переваги кожного кроку.

1.2. Планування реалізації проєктів на підприємстві

Одним із головним фундаментів планування є передбачення можливості події. З давніх-давен у людських істотах закладено прагнення до уявлення розвитку явищ та вибору найкращого рішення із множини варіантів. Такі передбачення уособлюють у собі не дії в майбутньому, а можливий розвиток подій з певним алгоритмом дій для досягнення результату. [9]

Походження слова «план» бере свої корені з латинської мови та у перекладі означає плоске місце. Так, перш за все, дане визначення використовували безпосередньо для графічних малюнків (креслень), що означало певну зображену площину. Пізніше, план почали ототожнювати з описом проєктів, відбулося це на межі розвитку проєктного аналізу, проте у той час визначення план та проєкт не розмежовували, вони були одним цілим, що характеризували певні дії та результат, що вони дадуть.

Планування –це завчасно розроблений алгоритм дій, для досягнення необхідної мети. Планування – це обґрунтування оптимуму щодо використання

ресурсів та організації виробничої системи на підприємстві для досягнення кінцевої мети. [10]. Тобто планування є передбаченням з метою відповіді на поставлені питання: Що робити? Коли роботи? Хто буде робити? З чого робити? Що дасть даний вид роботи?

Якщо виокремити поняття планування на рівні підприємства, то воно являє собою створення та зазначення суб'єктами управління підприємством системи кількісних і якісних факторів його розвитку, які характеризують тенденції, можливості та перспективи діяльності господарства, як і в теперішньому часовому вимірі, так і в майбутньому. Планування є основним важелем в механізмі управління та регулювання виробництва. У зарубіжній літературі планування, адміністративне управління та контроль за діяльністю підприємства включають до визначення терміну "менеджмент". [11] Проте, не варто ототожнювати такі визначення як планування та прогнозування.

Прогнозування – це комплекс наукових досліджень, якісного та кількісного характеру, що полягають у вивченні стану та результатів діяльності підприємства у майбутньому часі. За рахунок створення прогнозів можна визначити ймовірність досягнення цілей.[12]

Планування як наука з'явилося на початку 20 століття і уособлює в собі сукупність систематизованих знань про закономірності формування і функціонування різних господарських систем. Предметом планування є взаємовідносини, між учасниками виробничої діяльності з метою встановлення і реалізації завдань, цілей, пропозицій та комплексів заходів, що призводять до необхідного результату.

Об'єктом планування вважають діяльність підприємства, що пов'язана із виконанням необхідних для його розвитку функцій. До них належать:

- прагнення будь-якого підприємства отримати найбільшу вигоду для забезпечення соціальних та фінансових бажань власника та працюючих на даному підприємстві. Реалізація поставлених цілей можлива лише за рахунок виробництва та продажу необхідних для суспільства благ;

- забезпечення соціального благополуччя працівника за рахунок поваги та стимулювання його інтересів (політика оплати праці, забезпечення безпечних умов усім, хто працює на підприємстві; підготовка, перепідготовка і підвищення кваліфікації кадрів і т. д.);
- підтримка екологічної діяльності за рахунок зниження пагубного впливу виробництва, що спричиняє діяльність підприємства для зовнішнього середовища. Дана функція здійснюється шляхом фінансування екологічних заходів за рахунок власних та залучених коштів підприємства.

Планування також необхідно виділити як одну із перших функцій управління. Сучасне розуміння функціоналу управлінської діяльності неможливо без поєднання та взаємозв'язку планування, організації, регулювання, стимулювання, обліку, контролю та аналізу. Якщо з цього переліку прибрати хоча б одну складову частину, то зруйнується вся система. При чому якщо прибрати планування як головний елемент, то про наступні етапи управління можна забути, адже створення ефективного плану є тією першою цеглиною на шляху до успіху в управлінні підприємством. Також, якщо план розроблений чітко, конкретно та без помилок це є основним критерієм для подальшої успішної підприємницької діяльності.

За визначеннями вчених планування це не лише вміння управляти та передбачати проблеми та їх рішення, але й діяти. [13]. У процесі діяльності планового відділу аналітики передбачають та розраховують всі можливі варіанти моделі ситуації та несподіванки, що можуть стати на шляху. Так, наприклад, за допомогою таких дій може бути два варіанти розвитку ситуації: ризикнути та отримати більшу вигоду або стабільно йти до мети. За підсумками своєї діяльності аналітик може представити варіант, що буде включати в себе всі можливі ходи та шляхи для цілі, та порівняльний аналіз для представлення керівництву.

Планування та організація виробничого процесу являють собою особливу діяльність менеджерів, які повинні забезпечити взаємозв'язок та цілісність

роботи для всіх учасників виробництва. Проте, для агропромислового комплексу існують деякі особливості у ході планування. Тобто, на його діяльність впливають такі фактори як: [14]

1. Біологічні – через специфіку виробництва необхідно знати технології виробництва продукції рослинництва та тваринництва. Без профільних знань економіст може неправильно запланувати та розрахувати собівартість продукції, що призведе до збиткової діяльності підприємства та непередбачуваних витрат.

2. Технологічні – цей фактор пояснюється тим, що більшість аграрних підприємств є досить диверсифікованими та диференційованими. Насамперед, вони залежні від природних та економічних факторів, матеріально-технічного забезпечення виробництва, стабільних фінансових можливостей виробника. Для кожного варіанту технології необхідно проводити точну та глибоку оцінку витрат та вигод у результаті їхнього застосування. Особливим компонентом є формування нормативних витрат. [15]

3. Технічні – більшість технічних засобів у агробізнесі використовується на протязі певного періоду. Проте видів такої техніки є безліч. Технічні засоби, зазвичай не є взаємозамінними, адже експлуатаційні й витратні матеріали, запасні частини не мають уніфікації. Тому порівняно із готовим продуктом вартість техніки є відносно високою. [16]

4. Екологічні – підтримка природного середовища є основною складовою на шляху діяльності аграрних підприємств.

5. Соціальні – найбільш поширена тенденція до створення соціально позитивного мікроклімату у сільській місцевості. Адже на практиці зустрічається, що єдиним місцем створення робочої пропозиції є фермерські господарства. Тому важливо не порушувати та підтримувати місцеві звичаї та порядки для збереження їхнього соціального благополуччя. Важливо також враховувати, що населення пенсійного віку на селі більшу, та і чисельність працюючих пенсіонерів там перевищує той самий показник у місті. [17]

6. Економічні – економічна ефективність аграрного підприємства є значно нижчою порівняно із іншими підприємствами, тому отримання позитивного результату включає довготривалий період часу та великий рівень ризику.

7. Організаційні – забезпечення ефективної системи взаємозв'язків між виробництвом та інфраструктурою аграрного ринку.

Висновок до Розділу 1

Узагальнюючи наведені теоретичні аспекти можна стверджувати, що створення проєктів є багатограним процесом, що впливає на всі сфери життя підприємства. Розглядаючи проєктний аналіз як інструмент для розвитку агробізнесу можна стверджувати, що він є інтегрованим і координаційним видом економічної діяльності. Сутність його створення полягає у задоволенні певної мети чи цілі, що була поставлена у ході управління суб'єктом господарювання та отримання результату від впровадження таких дій.

Розробка проєкту та його реалізації задовольняє умови не лише керівництва та менеджерів у вирішенні певного питання, але й включає стратегічну складову подальшого функціонування підприємства.

Планування є важливим інструментом для проєктного аналізу, адже розробка планових показників для проєкту є його фундаментом. Так, у ході розробки проєкти відбувається створення планів у всіх аспектах діяльності підприємства: маркетингового, технічного, фінансового, оперативного, екологічного та соціального.

Розвиток підприємства – це певні зміни на підприємстві, що мають незворотній характер та допомагають удосконалити техніку, технології та організації праці. За рахунок цього можна поліпшити процеси, що відбуваються на підприємстві. Характерними методами на шляху до розвитку є виробництво нового виду продукції, знаходження нових шляхів збуту, зміна технології, обладнання тощо. Найбільшим стимулом на шляху розвитку є зростання потреб та цінностей суспільства. При чому об'єктивним є факт.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ДОСЛІДЖУВАНОВОГО ПІДПРИЄМСТВА ТА ПЕРСПЕКТИВ ВИРОБНИЦТВА ОРГАНІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ

2.1. Загальна економічна характеристика підприємства

Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків Національної академії аграрних наук України (далі - Наукова установа) це державна, бюджетна, неприбуткова, наукова установа.

Інститут було засновано в цілях розробок різних прикладних та новаційних рішень в ході досліджень, що поширюються на галузі біоенергетики, вирощування буряків та інших культур.

Даний об'єкт вважають одним із найстарших центрів, що здійснюють різноманітні розробки в Україні. Він був створений у 1922 року 1 квітня. Змінював свою назву і підпорядкованість залежно від зміни напрямку проведених на території досліджень.

Основні хронологічні події у житті Інститута:

- 1922-1930 - НІС (Науковий інститут селекції);
- 1930-1934 - УНІЦ (Український науково-дослідний інститут цукрової промисловості);
- 1934-1945 - ВНДІЦП (Всесоюзний науково-дослідний інститут цукрової промисловості);
- 1945-1992 - ВНІЦ (Всесоюзний науково-дослідний інститут цукрових буряків);
- 1992-2011 - ІЦБ УААН (Інститут цукрових буряків);
- з 2011 - ІБКіЦБ НААН України (Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків).

Протягом всього часу функціонування Інституту він здійснює реалізацію двох основних напрямків забезпечення розвитку агробізнесу, а саме розробкою теоретичних положення, проведенням аналізу та вирощуванням безпосередньо аграрної продукції.

До головних напрямків діяльності об'єкту дослідження відносять:

- здійснення досліджень наукового спрямування з питань різних напрямів розвитку галузі, селекція, агротехніка, захист рослин, механізація, економіка та організація виробництва біоенергетичних культур і вирощування буряків, створення практичних розробок щодо прискорення прогресу науково-технічного розвитку в галузі біоенергетики і буряківництва;

- створення адаптивних технологій для вирощування цукрових буряків та інших біоенергетичних культур, використовуючи для цього сучасні технічні та хімічні засоби, що допомагає одержати заплановану програмою продуктивність біомаси і коренеплодів при мінімізації ресурсних витрат в їх собівартості;

- здійснення аналізу техніко-економічного рівня виробництва біоенергетичних культур і цукрових буряків, розробка пропозицій по удосконаленню організаційних форм виробництва біопалива і коренеплодів цукрових буряків;

- та інші напрямки забезпечення сталого розвитку агрокомплексу.

Адміністративне управління	Сектор бухгалтерського обліку та звітності	Науково-організаційний і координаційний відділ	Відділ технологій вирощування біоенергетичних культур	Спеціалізована контрольно-насіннева аналітико-технологічна лабораторія
Відділ селекції та насінництва зернових і зернобобових культур та багаторічних трав	Лабораторія насінництва та насінництва буряків і біоенергетичних культур	Лабораторія досліджень молекулярно-генетичного поліморфізму	Сектор біоконверсії та фітопатогенних мікроорганізмів	Відділ селекції цукрових буряків
Відділ генетики і цитології	Відділ гербології	Відділ фітопатології і ентомології	Відділ агромоніторингу і проблем землеробства	Відділ агрохімії
Лабораторія досліджень з економіки, маркетингу та планування	Лабораторія економічного аналізу завершених наукових розробок	Лабораторія математичного моделювання та інформаційних технологій	Лабораторія трансферу інновацій	Адміністративно-господарський відділ

Рис. 2.1 - Структура Інституту біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН [22]

Інституту підпорядковуються такі юридичні самостійні суб'єкти з правами юридичної особи:

- Білоцерківська дослідно-селекційна станція (с. Мала Вільшанка, Білоцерківський р-н, Київська обл.).[19]
- Верхняцька дослідно-селекційна станція (п/в Верхнячка, Христинівський р-н., Черкаська обл.).
- Веселоподільська дослідно-селекційна станція (с. Вереміївка, Семенівський р-н., Полтавська обл.).
- Іванівська дослідно-селекційна станція (с.Сонячне, Охтирський р-н., Сумська обл.).
- Уладово-Люлинецька дослідно-селекційна станція (с. Уладівське, Калинівський р-н., Вінницька обл.).
- Ялтушківська дослідно-селекційна станція (с. Черешневе, Барський р-н., Вінницька обл.).
- Державне підприємство «Дослідне господарство «Шевченківське» (с.Денихівка, Тетіївський р-н., Київська обл.).
- Державне підприємство «Дослідне господарство «Озерна» (с. Озерна, Білоцерківський р-н, Київська обл.).
- Державне підприємство «Дослідне господарство «Саливонківське» (смт. Гребінки, Васильківський р-н, Київська обл.).[20]
- Державне підприємство «Торговий дім ІЦБ» (вул. Клінічна, 25, м. Київ, 03141).

Білоцерківська дослідно-селекційна станція Інституту біоенергетичних культур і цукрових буряків Національної академії аграрних наук України заснована на основі державної власності, перебуває у віданні Національної академії аграрних наук України (далі – Академія), як орган управління державним майном.

Станція є державним суб'єктом підприємницької діяльності, що здійснює науково-дослідну, господарську і комерційну діяльність з метою досягнення позитивно економічних результатів та одержання прибутку.

Згідно з Статутом, основні напрями діяльності Станції:

- Створення та впровадження у виробництво високопродуктивних сортів, гібридів озимої пшениці, цукрових буряків, біоенергетичних культур, ярих культур, які відповідають вимогам інтенсивних технологій.

- Розробка фізіолого-біохімічних методів створення нових селекційних матеріалів цукрових буряків, стійких до комплексу несприятливих факторів середовища, та біоенергетичних культур, придатних для переробки на біопаливо.

- Розробка і апробація у виробництві інтенсивних технологій, нових технологічних процесів, які забезпечують стале виробництво, зернових, бобових, технічних, насіння олійних культур, біоенергетичних та інших культур і передбачають раціональне використання земельних ресурсів та інші.

Білоцерківська дослідно-селекційна станція (БЦДСС) Інституту біоенергетичних культур і цукрових буряків НААНУ була заснована в 1893 році.

Розташована в Білоцерківському районі Київської області. Площа с.-г. угідь складає 3191,8 га.

Основні види наукової діяльності станції:

- створення нових конкурентоспроможних сортів озимої пшениці, ярої вики і гібридів цукрових буряків;

- виробництво високоякісного насіння зернових культур;

- вивчення джерел біоенергетичної рослинної сировини та технологій її переробки.

Серед найвагоміших досягнень - створення однонасінного сорту цукрових буряків Ольгою Кирилівною Коломієць, вперше в історії світового буряківництва. У лабораторії селекції однонасінних цукрових буряків були створені сорти-популяції: Білоцерківський однонасінний 1, Білоцерківський

однонасінний 34, Білоцерківський однонасінний 40, Білоцерківський однонасінний 45.

Досягненнями поколінь відомих селекціонерів: В.А. Єгорова, О.К. Коломієць, К.І. Лободіна, С.Т. Бережко, С.П. Устименко, Л.М. Чемерис, О.К. Лободіна, В.О. Рибачка, В.М. Змієвського є високопродуктивні поліплоїдні і диплоїдні сорти та гібриди цукрових буряків: Білоцерківський ЧС-32, Білоцерківський ЧС-51, Білоцерківський ЧС-57, Олександрія, Анічка, Константа, Каверось, Білоцерківський ЧС-90, БЦ-СІД, КВ-Марта, Ольжич, Злука, Смарагд, Кварта.

Адміністрація Білоцерківської дослідно-селекційної станції

Лабораторія технологій вирощування біоенергетичних культур в центральному Лісостепу України. Дослідження з біоенергетичними культурами (сорго, цукрові буряки, міскантус, світчграс), в багатофакторному стаціонарному досліді та тимчасових дослідах.

Сектор селекції тетраплоїдних ліній буряків цукрових. Розробка генетичних основ вдосконалення селекційного процесу та створення гібридів цукрових буряків з високим потенціалом продуктивності, придатних для вирощування за біоадаптивною технологією.

Лабораторія селекції однонасінних цукрових буряків. Створення високопродуктивних гібридів цукрових буряків придатних для вирощування за біоадаптивною технологією. Розробка генетичних основ вдосконалення селекційного процесу.

Лабораторія селекції та насінництва пшениці озимої. Створення сортів пшениці м'якої озимої для зон Лісостепу і Полісся України, які володіють комплексом найважливіших господарсько- і біологічно-цінних ознак і протидіють несприятливим біотичним і абіотичним факторам.

Лабораторія селекції та насінництва вики ярої. Створення сортів вики ярої фуражного та укісного напрямків використання, з підвищеним вмістом протеїну в зерні та вегетативній масі, адаптовані до основних зон вирощування.

Лабораторія захисту рослин від ґрунтоживучих шкідників та кореневих гнилей. Розробка наукових основ інтегрованого управління фітосанітарним станом біоенергетичних рослин, вивчення видового складу шкідливої ентомофауни, встановлення ефективності нових пестицидів.

Сектор агрохімічних досліджень та технологічних якостей цукрових буряків і інших біоенергетичних культур. Проведення вимірювань у сфері поширення Державного метрологічного нагляду (проведення агрохімічних досліджень ґрунту, сировини та продукції рослинництва).

Рис. 2.2 – Організаційна структура Білоцерківської дослідно-селекційної станції (БЦДСС) Інституту біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН України [22]

Характеристику розміру підприємства виконаємо на основі показників площі сільськогосподарських угідь, величини авансового та власного капіталу, середньорічної чисельності працівників, обсягу чистого доходу від реалізації продукції. Джерело: Форма №1 «Баланс», Форма №2 «Звіт про фінансові результати», Форма №50-сг «Основні економічні показники роботи сільськогосподарського підприємства».[18]

Таблиця 2.1.- Показники розміру підприємства Білоцерківської ДСС ІБКіЦБ НААН України 2015-2019 рр.

Назва показника	2015	2016	2017	2018	2019
Площа с/г угідь, га	3192	3192	3192	3192	3192
Площа ріллі, га	3090	3090	3090	3090	3090
Авансований капітал, тис. грн	47298	50548	57253	60861	68366
Власний капітал, тис. грн.	45250	46630	47682	51005	52158
Середньорічна чисельність працівників, осіб	166	167	160	143	157
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції, тис. грн.	38174	39398	47184	64525	60848
Чистий прибуток, тис. грн.	5378	2899	1024	3291	1153

Джерело: розроблено на основі фінансової звітності Білоцерківської ДСС ІБКіЦБ НААН України

Порівнявши вище вказані показники розміру, можна зробити наступні висновки:

1. Площа сільськогосподарських угідь протягом 2015-2019 років не змінювалась.
2. Розмір авансованого капіталу за 3 роки зріс на 44,54%.
3. Обсяг реалізації сільськогосподарської продукції мав тенденцію до збільшення, а саме зріс на 59,4%.
4. Середньорічна чисельність працівників протягом досліджуваного періоду зменшилась на 5,42%.

5. Необхідно відмітити стале зменшення розміру чистого прибутку, який за три роки впав на 78,56%.

Наступним етапом аналізу є визначення виробничого напрямку підприємства за структурою товарної продукції та коефіцієнта зосередженості галузей на основі форми №50-ст «Основні економічні показники роботи сільськогосподарського підприємства».

Таблиця 2.2 - Структура товарної продукції підприємства Білоцерківської ДСС ІБКіЦБ НААН за 2019 рік.

Галузь (товарна продукція)	Структура товарної продукції			$P_{vi}(2N_i-1)$
	Чистий дохід (виручка) від реалізації, тис. грн.	Частка галузі у загальному обсязі виручки, % (P_{vi})	Ранговий ряд галузі, (N_i)	
Пшениця озима	14857	24,42	1	24,42
Гречка	9	0,014	11	0,294
Ячмінь ярий	2521	4,14	6	45,54
Овес ярий	681	1,12	9	19,04
Горох	565	0,93	10	17,67
Інші зернобобові культури	1350	2,22	8	33,3
Кукурудза на зерно	12866	21,14	2	63,42
Соняшник	10900	17,91	3	89,55
Соя	4623	7,6	4	53,2
Цукрові буряки	3427	5,63	5	50,67
Інша продукція рослинництва	2202	3,62	7	47,06
Всього, Σ	60848	100,00	X	444,164

Джерело: розроблено на основі фінансової звітності Білоцерківської ДСС ІБКіЦБ НААН України

Проаналізувавши таблицю, можна зробити висновок, що найбільшу питому вагу мають три галузі: пшениця озима, кукурудза на зерно та соняшник, дохід від реалізації яких складає відповідно 14857, 12866, 10900 тис. грн., а частка галузі у загальному обсязі виручки 24,42%, 21,14 % та 17,91% відповідно.

Можна стверджувати, що підприємство спеціалізується на трьох галузях, оскільки виробництво пшениці озимої, соняшнику та кукурудзи складає більше 60% від загальної виручки.

На основі таблиці 2.2. визначасмо показник зосередженості галузі, який характеризує рівень спеціалізації підприємства:

$$K_3 = 100\% / \sum P_{vi}(2N_i - 1), \text{ де}$$

K_3 – коефіцієнт зосередженості галузі;

P_{vi} – питома вага i -тої галузі в структурі товарної продукції підприємства;

N_i – номер i -тої галузі в ранжованому ряді.

$$K_3 = 0,225$$

Таким чином, оскільки значення коефіцієнта знаходиться в межах до 0,2, то підприємство вважається багатогалузевим.

Виробничий напрям підприємства характеризує також структура його посівних площ.

Таблиця 2.3- Структура посівних площ Білоцерківської ДСС ІБКіЦБ НААН України за 2019 рік

Назва культури	Зібрана площа,га	Питома вага в загальній площі ріллі, %	Ранжирований ряд культур
Пшениця озима	967	30,3	1
Гречка	54	1,69	8
Ячмінь ярий	178	5,58	5
Овес ярий	47	1,47	10
Горох	49	1,54	9
Інші зерно-бобові культури	159	4,98	6
Кукурудза на зерно	526	16,48	2
Соняшник	393	12,31	3
Соя	263	8,24	4
Цукрові буряки	122	3,82	7
Усього по підприємству	3192	100	X

Джерело: розроблено на основі фінансової звітності Білоцерківської ДСС ІБКіЦБ НААН України

Отже, серед усіх площ посіву основні площі займають такі культури: озима пшениця (967 га) та кукурудза на зерно (526 га), а найменші – гречка і цукрові буряки.

Як відомо, підприємство може мати порівняно високий розмір авансованого капіталу, власного капіталу, чисельність працівників, але в той же час вони можуть мати низький рівень забезпеченості ресурсами в розрахунку на одиницю площі, в такому разі підприємство не має змоги отримувати достатній рівень виробництва продукції з 1 га сільськогосподарських угідь і може отримувати невисокий прибуток на 1 га.

Тому для оцінки потенційних можливостей підприємства Білоцерківської ДСС ІБКіЦБ НААН України потрібно використати також ряд показників, а саме, проаналізувати показники матеріально-речової складової інтенсивності (таблиця 1.4).

Таблиця 2.4- Показники матеріально-речової складової інтенсивності Білоцерківської ДСС ІБКіЦБ НААН України 2015-2017 рр.

Показники	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.
Авансований капітал на 1 га с/г угідь (тис. грн/га)	13,96	14,92	16,9	19,07	21,42
Власний капітал на 1 га с/г угідь (тис. грн/га)	8,33	9,15	9,88	15,97	16,34
Трудозабезпеченість виробництва (чол./га)	0,049	0,049	0,053	0,045	0,049

Джерело: розроблено на основі фінансової звітності Білоцерківської ДСС ІБКіЦБ НААН України

Про раціональність використання ресурсів та основних засобів підприємства Білоцерківської ДСС ІБКіЦБ НААН України свідчать показники економічної ефективності (таблиця 1.7).

Таблиця 2.5 - Показники економічної ефективності Білоцерківської ДСС ІБКіЦБ НААН України за 2015-2019 рр.

Показник	2015	2016	2017	2018	2019
Товарна продукція на 1 га с/г угідь, тис. грн.	11,2	11,63	13,93	20,21	19,06
Валовий прибуток (збиток) на 1 га с/г угідь, тис. грн.	1,91	4,04	3,22	5,36	4,68
Чистий прибуток (збиток) на 1 га с/г угідь, тис. грн.	1,58	0,86	0,30	1,03	0,36

Джерело: розроблено на основі фінансової звітності Білоцерківської ДСС ІБКіЦБ НААН України

Як бачимо, збільшення обсягів товарної продукції протягом 2015-2019 рр., стало однією із причин збільшення величини валового прибутку на 1 га.

Далі, для оцінки фінансово-економічного стану підприємства, розрахуємо показники рентабельності, які показують, скільки грошових одиниць прибутку одержує підприємство на одиницю понесених витрат.

Таблиця 2.6 - Показники рентабельності Білоцерківської ДСС ІБКіЦБ НААН України за 2015-2019 рр.

Показник	2015	2016	2017	2018	2019
Рентабельність АК, %.	11,41	5,93	1,9	5,41	1,69
Рентабельність ВК, %.	12,54	6,31	2,17	6,45	2,21
Рівень рентабельності за валовим прибутком (збитком), %.	16,9	34,72	23,14	36,06	32,57
Рівень рентабельності за прибутком від операційної діяльності, %.	13,78	7,61	1,73	5,06	1,14

Джерело: розроблено на основі фінансової звітності Білоцерківської ДСС ІБКіЦБ НААН України

За даними таблиці 2.6 бачимо, що показники рентабельності Білоцерківської ДСС ІБКіЦБ НААН України протягом досліджуваного періоду, щорічно зменшувались, що свідчить про нестабільну динаміку економічної ефективності підприємства.

Для оцінки фінансового стану господарства також використовують такі показники, як коефіцієнт незалежності або автономії, коефіцієнт заборгованості та коефіцієнт фінансового левериджу.

В нашому випадку:

- **Коефіцієнт незалежності** = 0,76. Нормально, коли цей показник > або = 0,5, Тому досліджуване підприємство може функціонувати з власним капіталом, не залучуючи сторонніх коштів.

- **Коефіцієнт заборгованості** = 0,14. Кращим для підприємства є стан, коли цей показник близький до нуля, проте часто підприємству доцільно залучати позичковий капітал, з метою зміцнення матеріально-технічної бази, поліпшення племінного складу поголів'я та інше, і завдяки цьому нарощувати більш високими темпами масштаби виробництва, забезпечувати більш високу його ефективність.

- *Коефіцієнт фінансового левериджу* = 0,19. Оскільки цей показник більший нуля, можна стверджувати, що рентабельність власного капіталу підприємства збільшується. За умови, коли процентна ставка за кредит є меншою за рентабельність авансованого капіталу.

Проаналізуємо витрати рослинництва за статтями, для розуміння найбільш затратних та найменш затратних. За рахунок такого аналізу можна визначити, чи відповідають найбільші витрати за озимою пшеницею на підприємстві загалом по рослинництву, чи між ними існують певні відмінності. Також необхідно зазначити, що на даному підприємстві не ведеться планування витрат, тому порівняння нормативів на виробництво та планових витрат буде робитися на основі минулого року.

Таблиця 2.7- Витрати на виробництво продукції рослинництва за 2019 рік та планові витрати

Стаття витрат	Фактичні витрати (2019), тис.грн	Частка витрат у загальній кількості витрат рослинництва, %	Планові витрати (2018), тис.грн	Відхилення (+-) тис.грн
Витрати на оплату праці	13324	24,89	10521	2803
Відрахування на соціальні заходи	2931	5,48	2315	616
Матеріальні витрати, які увішли в собівартість продукції	34978	65,34	33489	1489
У тому числі насіння та посадковий матеріал	3606	6,74	3132	474
Інша продукція с/г	1097	2,05	1302	-205
Мінеральні добрива	6807	12,72	5633	1174
Нафтопродукти	6403	11,96	6954	-551
Електроенергія	1171	2,19	888	283
Паливо	0	0,00	0	0
Запасні частини, ремонтні та будівельні матеріали для ремонту	3616	6,75	2793	823
Оплата послуг і робіт, що виконані сторонніми організаціями та інші матеріальні витрати	12055	22,52	12787	-732
Амортизація	1392	2,60	1239	153
Інші операційні витрати	1136	2,12	1136	0
В тому числі орендна плата за земельні частки	0	0,00	0	0
Майнові паї	0	0,00	0	0
Витрати на страхування посіві	0	0,00	0	0
Всього витрат	53533	100,00	48700	4833

Джерело: розроблено на основі фінансової звітності Білоцерківської ДСС ІБКіЦБ НААН України

Таким чином, можна зазначити, що фактичні витрати порівняно з плановими були більші на 4833 тис.грн. Найбільшу частку витрат становлять оплата послуг та робіт сторонніх організацій та оплата праці. Тобто, скоріше за все під оплатою праці сторонніх організацій йде мова, про найм техніки, адже власний технічний парк для дослідницького підприємства це велика рідкість.

Розрахуємо само підтримуючий рівень розвитку для підприємства Білоцерківської ДСС ІБКіЦБ НААН України.

Таблиця 2.8. - Дані для розрахунку само підтримуючого рівня розвитку підприємства Білоцерківської ДСС ІБКіЦБ НААН України, тис. грн

Показник	Значення
Продаж	60848
Операційні витрати	61890
Заробіток перед відсотками та податками	1153
Відсотки	0
Заробіток до оподаткування	1153
Податки (18%)	207,54
Чистий дохід	945,46
Дивіденди (90%)	850,91
Доповнення до нерозподіленого прибутку	94,55

Джерело: розроблено на основі фінансової звітності Білоцерківської ДСС ІБКіЦБ НААН України

Повний обсяг продажів (FS) становить: $60848/0,7=86925,71$ тис.грн

Зростання відсотків (PI) становить 0,42. Таким чином, продажі можуть збільшитися на 42%, без необхідності збільшення необоротних (основних) активів.

Розрахуємо структуру зваженого авансованого капіталу (WACC).

Власний капітал становить 52158 тис. грн.- 16%

Позичковий капітал .-16208 тис.грн – 12%

Податок на прибуток – 18 %

1. $AK = 52158 + 16208 = 68366$ тис. грн.

2. Частка ВК в АК= $52158/68366 * 100\% = 76,3\%$

Частка КЗ в АК= $79027/248362 * 100\% = 23,7\%$

3. $WACC = 0,76 * 16\% + 0,23 * 12\% * 0,82 = 13,68 + 2,26 = 15,94\%$

За розрахунком структури можна зробити висновок, що на досліджуваному підприємстві більшу половину авансованого капіталу складає власний капітал.

При чому, якщо наприклад, зменшити використання залучених коштів або збільшити власний капітал до співвідношення 0,7/0,3, то середньозважена вартість капіталу збільшиться:

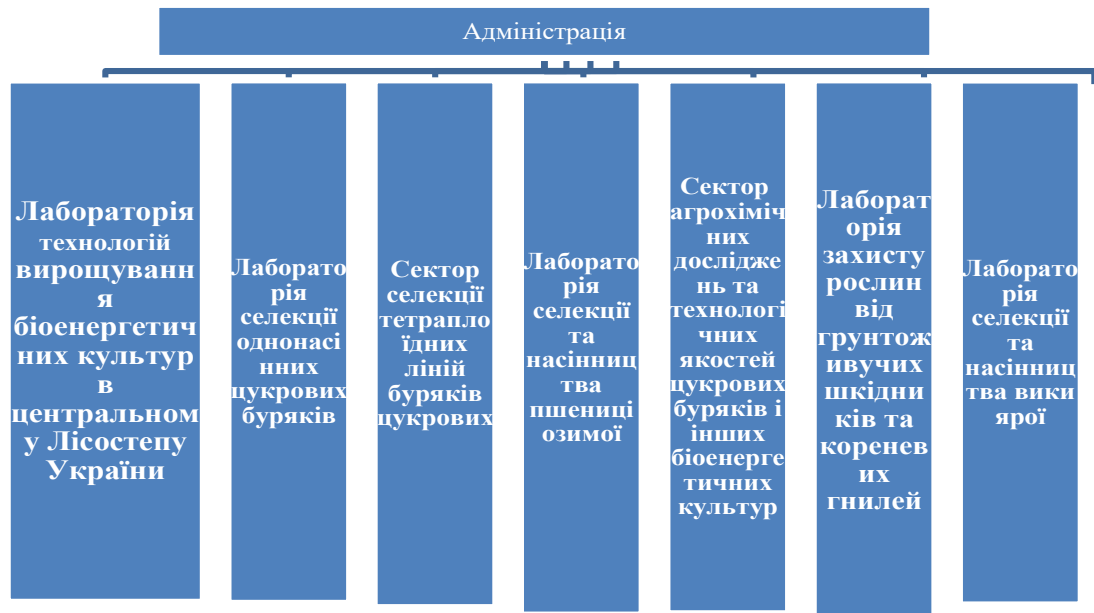

Рис. 2.3 - Структура підприємства Білоцерківська ДСС ІБКіЦБ НААН України [22]

Важливим завданням контролінгу (управлінського обліку) є калькуляція ціни, планування прибутку підприємства та асортименту продукції. Дійовим інструментом виконання цього завдання є розрахунок точки беззбитковості та необхідної суми покриття. Цей метод контролінгу зводиться до визначення мінімального обсягу реалізації продукції (за стабільних умовно постійних витрат), за якого підприємство може, з одного боку, забезпечити беззбиткову операційну діяльність у плановому періоді, з іншого — створити умови для самофінансування підприємства.

Таблиця 2.9 - Структура витрат виробництва цукрових буряків для виявлення резервів економії витрат

Елементи витрат	2017	Частка витрат, %	2018	Частка витрат, %	2019	Частка витрат, %
Виробнича собівартість	5503	100	8089	100	3410	100
у тому числі:	3844	69,85	5545	68,55	2294	67,27
Прямі матеріальні витрати						
з них:	129	2,34	496	6,13	90	2,64
насіння та посадкових матеріал						
мінеральні добрива	829	15,06	1077	13,31	459	13,46
пальне і мастильні матеріали	551	10,01	709	8,76	432	12,67
оплата послуг і робіт сторонніх організацій	2304	41,87	3121	38,58	1010	29,62

Продовження таблиці 2.9

Елементи витрат	2017	Частка витрат, %	2018	Частка витрат, %	2019	Частка витрат, %
решта матеріальних витрат	31	0,56	142	1,76	303	8,89
Прямі витрати на оплату праці	1281	23,28	1760	21,76	899	26,36
Інші прямі витрати та загально-виробничі витрати	378	6,87	784	9,69	217	6,36
з них:	96	1,74	207	2,56	94	2,76
амортизація необоротних активів;						
відрахування на соціальні заходи;	282	5,12	387	4,78	47	1,38
Решта прямих загальновиробничих витрат	0	0,00	190	2,35	76	2,23

Джерело: розроблено на основі фінансової звітності Білоцерківської ДСС ІБКіЦБ НААН України

Проаналізуємо витрати рослинництва за статтями, для розуміння найбільш затратних та найменш затратних. За рахунок такого аналізу можна визначити, чи відповідають найбільші витрати за озимою пшеницею на підприємстві загалом по рослинництву, чи між ними існують певні відмінності. Також необхідно зазначити, що на даному підприємстві не ведеться планування витрат, тому порівняння нормативів на виробництво та планових витрат буде робитися на основі минулого року.

Таблиця 2.10 - Витрати на виробництво продукції рослинництва за 2019 рік та планові витрати

Стаття витрат	Фактичні витрати (2019), тис. грн	Частка витрат у загальній кількості витрат рослинництва, %	Планові витрати (2018), тис. грн	Відхилення (+-) тис. грн
Витрати на оплату праці	13324	24,89	10521	2803
Відрахування на соціальні заходи	2931	5,48	2315	616
Матеріальні витрати, які увішли в собівартість продукції	34978	65,34	33489	1489
У тому числі насіння та посадковий матеріал	3606	6,74	3132	474
Інша продукція с/г	1097	2,05	1302	-205
Мінеральні добрива	6807	12,72	5633	1174
Нафтопродукти	6403	11,96	6954	-551

Електроенергія	1171	2,19	888	283

Продовження таблиці 2.10

Стаття витрат	Фактичні витрати (2019), тис. грн	Частка витрат у загальній кількості витрат рослинництва, %	Планові витрати (2018), тис. грн	Відхилення (+-) тис. грн
Паливо	0	0,00	0	0
Запасні частини, ремонтні та будівельні матеріали для ремонту	3616	6,75	2793	823
Оплата послуг і робіт, що виконані сторонніми організаціями та інші матеріальні витрати	12055	22,52	12787	-732
Амортизація	1392	2,60	1239	153
Інші операційні витрати	1136	2,12	1136	0
В тому числі орендна плата за земельні частки	0	0,00	0	0
Майнові паї	0	0,00	0	0
Витрати на страхування посіві	0	0,00	0	0
Всього витрат	53533	100,00	48700	4833

Джерело: розроблено на основі фінансової звітності Білоцерківської ДСС ІБКЦБ НААН України

Таким чином, можна зазначити, що фактичні витрати порівняно з плановими були більші на 4833 тис. грн. Найбільшу частку витрат становлять оплата послуг та робіт сторонніх організацій та оплата праці. Тобто, скоріше за все під оплатою праці сторонніх організацій йде мова, про найм техніки, адже власний технічний парк для дослідницького підприємства це велика рідкість.

Розглянемо діяльність підприємства відповідно до зовнішніх чинників розвитку за допомогою розподілення на три основні сфери.

1. Економічний вимір

Розвиток високотехнологічного промислового виробництва. Це є дуже перспектабельна сфера, адже приносить багато коштів. В Україні є висококваліфікований персонал який може виконувати і розвивати цю сферу. Таким чином в майбутньому ці сфери також будуть активно розвиватись, але недоліком є те що велика частина працівників працюють на закордоні компанії, тому розвиватись власне Українським компаніям складно, проте є українські компанії, які створюють «фурор» в світі, та їх мало. Необхідна активна

підтримка для розвитку малого бізнесу в цій сфері, це допоможе активно розвиватись іншим галузям в Україні та пришвидшить розвиток економіки. До 2030 року однозначно розвиток буде великим, але при цьому будуть менше розвиватись мікроелектроніка, обчислювальна техніка, нанотехнології, аерокосмічна техніка, фармацевтика. [31]

2. Соціальний вимір

Споживання населення — це процес задоволення потреб матеріальними і духовними благами. З кожним роком з'являється все більше благ і не лише в агробізнесі, які купляють споживачі, нові смартфони, машини тощо. Так для агробізнесу є дуже важливим споживання населення. Але зі зростанням в світі населення загальне споживання в світі виросте. Тому до 2030 року вплив цього фактору зросте. [32]

Вартість життя — це виражена в грошовій формі кількість матеріальних благ і послуг, які фактично споживаються населенням. В Україні кожен рік зростає прожитковий мінімум, адже зростають ціни на продукти та товари. Ця тенденція залишається, тому до 2030 року ця тенденція буде лише зростати. [33]

Ризики та безпека життя — сукупність факторів, що впливають на розвиток держави в контексті забезпечення безпеки життя людей від внутрішніх та зовнішніх загроз. Зараз в Україні велика небезпека через коронавірус та зростання рівня захворюваності від нього. Вакцини ще не знайдено, тому загроза залишається. Також ситуація не вирішена з АТО. Досі немає правильного плану для умиротворення даного конфлікту. До 2030 року ситуація має вирішитись зі значною імовірністю. А до коронавірусу знайдуть способи боротьби. [34]

3. Екологічний вимір

Значна карбонова інтенсивність економіки. Велика забрудненість атмосфери і зміна клімату це великі виклики для 21 століття. Для агробізнесу це є великий негатив, адже є сухість ґрунтів, зменшується врожайність. Карбонова інтенсивність викликана тим, що багато підприємств не використовують енергоощадливі технології. З кожним роком застаріла техніка

на виробництві все ж спричиняє викиди. Тому до 2030 року ситуація може погіршитись, адже це є дуже великою проблемою і вона не вирішиться швидко. [35]

Біотична інвазія. На початку 21 століття було опубліковано глобальний звіт із оцінки екосистем світу – оцінка екосистем на порозі тисячоліття. Над звітом працювало більше 1000 вчених з усього світу. У документі наведено сумну цифру 60 % – стільки природних екосистем нашої планети вже є деградованими. Це вражаюча статистика, яка свідчить про те, що природа зникає з невблаганною швидкістю, і вже більшої частини її просто немає. У 2020 році в зоні АТО дуже розвиваються інвазивні ґрунти. І ситуація погіршується, тому у 2030 році ситуація погіршується. [36]

2.2. Аналіз ефективності виробництва цукрових буряків на підприємстві

Успішне функціонування буряко-цукрового виробництва України залежить перш за все від організації виробництва цукрових буряків в аграрному секторі (тобто сировини для цукрових заводів).

Проаналізуємо, як змінювалися показники вирощування цукрових буряків на досліджуваному підприємстві за останні 3 роки його діяльності.

Таблиця 2.11 - Аналіз основних показників виробництва цукрових буряків на Білоцерківській ДСС ІБКіЦБ НААН у 2017-2019 рр.

Показник	2017	2018	2019	Зміна (+/-)	
				до 2017	до 2018
Посівна площа, га	224	291	122	-102	-169
Урожайність, ц/га	306,3	421	306,4	-0,1	-114,6
Валовий збір, ц	68610	122556	37382	-31228	-85174
Частка посівних площ під цукрові буряки, %	7,02	9,12	3,82	-3,2	-5,3

Джерело: розроблено на основі статистичної звітності Білоцерківської ДСС ІБКіЦБ НААН України

Розглянемо дані зміни на графіку для наочного розуміння ситуації.

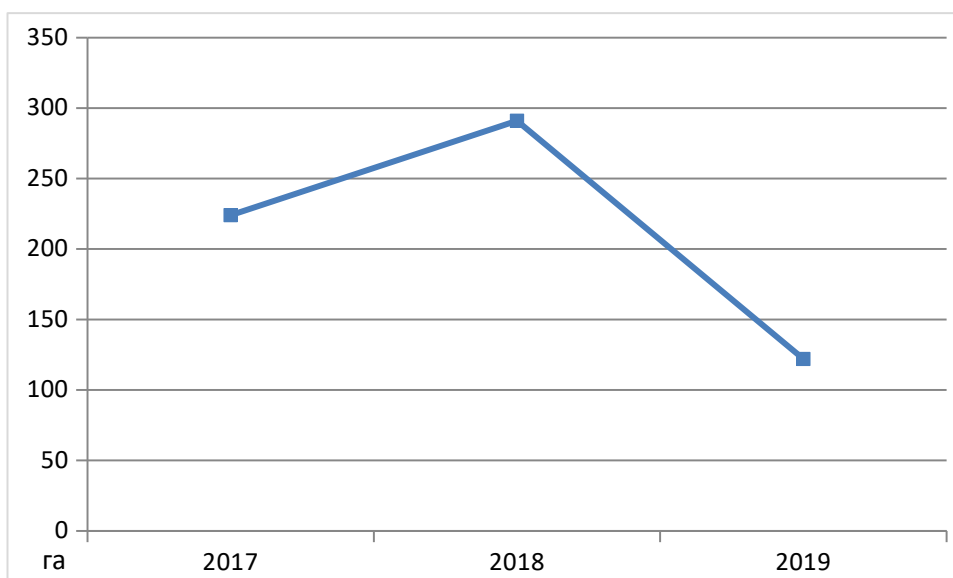

Рис. 2.4 - Динаміка посівних площ під цукровий буряк на підприємстві Білоцерківської ДСС ІБКіЦБ НААН у 2017-2019 рр, га

Джерело: розроблено на основі статистичної звітності Білоцерківської ДСС ІБКіЦБ НААН України

Таким чином, можна зазначити, що має сталю тенденцію щодо зменшення чи збільшення посівних площ. Скоріше за все такі коливання зумовлені тим, що підприємство дотримується сівозмін.

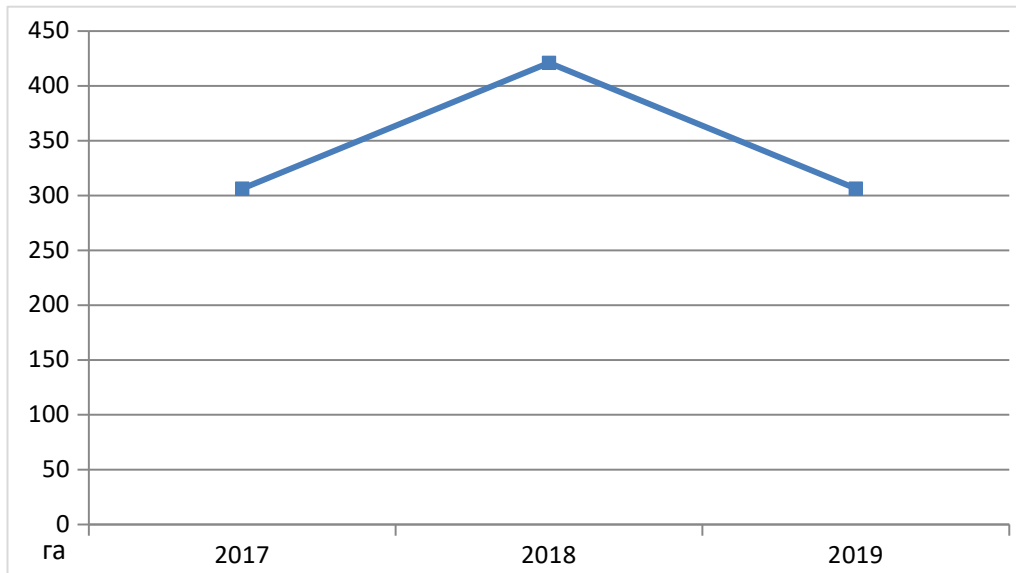

Рис. 2.5 - Динаміка урожайності цукрового буряку на підприємстві Білоцерківської ДСС ІБКіЦБ НААН у 2017-2019 рр, ц/га

Джерело: розроблено на основі статистичної звітності Білоцерківської ДСС ІБКіЦБ НААН України

За графіком спостерігається урожайність цукрових буряків на одному рівні, в межах від 300 до 450 ц/га. Причому у 2017 та 2019 роках, показники схожі, лише у 2018 році було зростання до 421 ц/га.

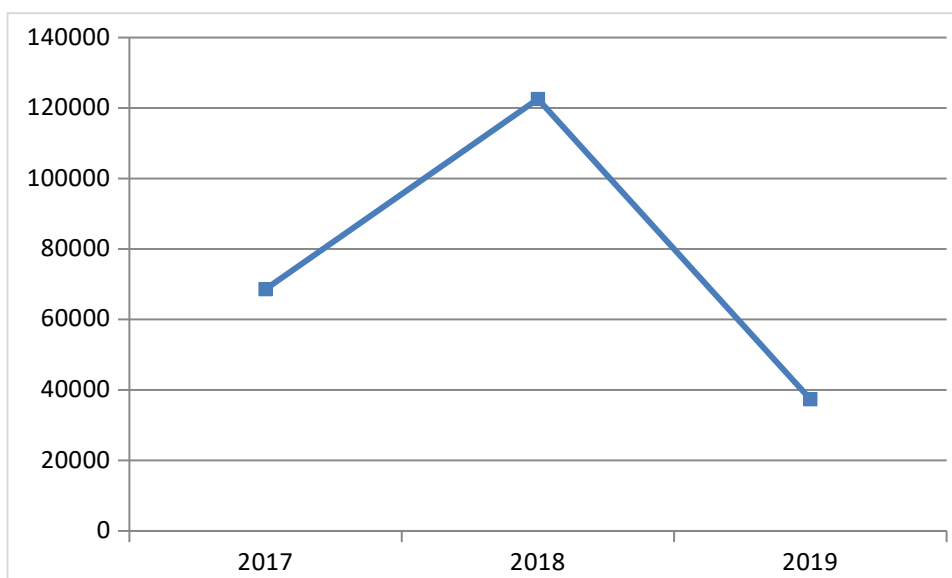

Рис. 2.6 - Динаміка валового збору цукрового буряку на підприємстві Білоцерківської ДСС ІБКіЦБ НААН у 2017-2019 рр, ц/га

Джерело: розроблено на основі статистичної звітності Білоцерківської ДСС ІБКіЦБ НААН України

Валовий збір у 2019 році значно зменшився порівняно із 2018 та 2017 роками. Таке явище обумовлено зміною посівних площ та зниженням врожайності.

Таблиця 2.12 - Аналіз витрат на вирощування цукрових буряків на ДС Білоцерківська у 2017-2019 рр., тис.грн

Елементи витрат	2017	2018	2019	Зміна (+/-)	
				До 2017	До 2018
Виробнича собівартість	5503	8089	3410	-2093	-4679
у тому числі:	3844	5545	2294	-1550	-3251
Прямі матеріальні витрати					
з них:	129	496	90	-39	-406
насіння та посадкових матеріал					
мінеральні добрива	829	1077	459	-370	-618
пальне і мастильні матеріали	551	709	432	-119	-277
оплата послуг і робіт сторонніх організацій	2304	3121	1010	-1294	-2111
решта матеріальних витрат	31	142	303	272	161
Прямі витрати на оплату праці	1281	1760	899	-382	-861
Інші прямі витрати та загально-виробничі витрати	378	784	217	-161	-567
з них:	96	207	94	-2	-113
амортизація необоротних активів;					
відрахування на соціальні заходи;	282	387	47	-235	-340
Решта прямих загально-виробничих витрат	0	190	76	-76	-114

Джерело: розроблено на основі статистичної звітності Білоцерківської ДСС ІБКіЦБ НААН України

У 2019 році порівняно із 2017 роком виробнича собівартість зменшилась на 2093 тис. грн., а порівняно із 2018 роком на 4679 грн. Таке зменшення обумовлено різким спадом валового збору цукрових буряків на підприємстві. Тобто, можна стверджувати, що на підприємстві багато змінних витрат, які залежать від обсягу продукції. Проаналізуємо витрати на вирощування цукрових буряків на одиницю продукції.

Таблиця 2.13 - Динаміка витрат на одиницю продукції цукрових буряків на ДСС Білоцерківська у 2017-2019рр, грн

Показник	2017	2018	2019	Зміна (+-)	
				До 2017	До 2018
Виробничі витрати на 1 га	24556,96	27797,25	27950,81	3393,85	153,56
Виробничі витрати на 1 ц	80,2	66	91,22	11,02	25,22

Джерело: розроблено на основі статистичної звітності Білоцерківської ДСС ІБКіЦБ НААН України

Спостерігається тенденція до збільшення виробничих витрат на одиницю продукції. Так, у 2019 році витрати на 1 га стали дорожчими на 153,56 тис. грн. порівняно із минулим роком. А виробничі витрати на 1 ц зросли на 11,02 тис. грн. порівняно із 2017 роком. Тобто, не зважаючи на зменшення валового збору витрати на одиницю продукції вирости, що свідчить про дорожчання певних елементів витрат.

Таблиця 2.14.- Динаміка показників економічної ефективності цукрових буряків ДС Білоцерківська, у 2017-2019 рр.

Показник	2017	2018	2019	Зміна (+-)	
				До 2017	До 2018
Ціна, грн./ц	83,33	66,66	91,68	8,35	25,01
Прибуток на 1 га, грн	955,36	278,35	139,34	-816,01	-139,01
Прибуток на 1 ц, грн	3,12	0,66	0,45	-2,66	-0,21
Рентабельність виробництва, %	3,89	1,00	0,50	-3,39	-0,50
Рентабельність продажу, %	3,74	0,99	0,50	-3,25	-0,50

Джерело: розроблено на основі статистичної звітності Білоцерківської ДСС ІБКіЦБ НААН України

Незважаючи на зростання ціни на цукрові буряки, рентабельність за всіма показниками на підприємстві зменшилась. При чому якщо ми зрівняємо показник рентабельність виробництва та рентабельність продажу, то їх

значення є подібним, а отже свідчить про те, що підприємство усю вироблену продукцію реалізує. Таким чином, факторами впливу на зниження показників ефективності стали: зменшення валового збору продукції, підвищення виробничих витрат на одиницю продукції та невеликі зрушення щодо рівня цін на продукцію.

Загалом, так як дана галузь орієнтується на покупців (замовників) – цукрові заводи, то можна прослідкувати паралельну тенденцію. Закриваються і зменшується кількість діючих заводів – зменшуються площі та валовий збір цукрових буряків на аграрних підприємствах. Питання вивчення підвищення ефективності даної галузі є актуальним та потребує подальших розробок.

2.3. Аналіз ринку органічної продукції в Україні

Органічними продуктами вважаються такі, що:

- при виробництві яких, не використовуються яди, різні хімікати для боротьби з шкідниками й хворобами рослин. Мінеральні добрива штучного походження також не вносяться, лише їх натуральні аналоги. Ріст та додаткове живлення рослин забезпечується за допомогою органічних добрив;
- при виробництві відсутнє використання генетично модифікованих організмів;

Органічними вважаються ті продукти, що виробляються відповідно до встановлених стандартів та норм, та затверджені сертифікатом для конкретного виробництва. Кожна органічна продукція проходить маркування на якому зазначений логотип та інформація про сертифікацію та орган, що її видав.

Для продукції, що вироблена відповідно до органічних стандартів Європейського Союзу /Постанова Ради (ЄС) №834/2007 від 28 червня 2007 р. щодо органічного виробництва та маркування органічних продуктів і скасування Постанови (ЄЕС) №2092/91/, а також Регламенту Комісії (ЄС) №889/2008 від 5 вересня 2008 р.”Детальні правила щодо органічного виробництва, маркування і контролю для впровадження Постанови Ради (ЄС)

№834/2007 стосовно органічного виробництва та маркування органічних продуктів” маркується «зеленим листком». [47]

До переваг органічних продуктів відносять:

- відмінний смак продукції, відсутність «хімії», що позитивно впливає на розвиток людського організму;
- безпечність для споживачів та навколишнього середовища, не забруднюють довкілля, можна використовувати для подальшого кругообігу відходів;
- відсутність мікроорганізмів, що спричинюють хвороби, паразитів, алергенів;
- висока якість та натуральність органічної продукції, що поліпшує та удосконалює процес переробки. Екологічне виробництво, адже синтетичні домішки не використовуються і продукція пакується в натуральні матеріали для пакування.

Доцільність виробництва органічної продукції в Україні:

- Забезпечення родючості ґрунтів та збереження навколишнього середовища;
- Розвиток сільських територій та підйому рівня життя сільського населення;
- Підвищення ефективності та прибутковості сільськогосподарського виробництва;
- Забезпечення споживчого ринку здоровою якісною продукцією;
- Зміцнення експортного потенціалу держави;
- Поліпшення іміджу України як виробника та експортера високоякісної здорової органічної продукції;
- Забезпечення продовольчої безпеки в Україні;
- Поліпшення загального добробуту громадян держави. [7]

Протягом останніх п'яти років загальна площа органічних сільськогосподарських земель зросла в Україні в 1,5 рази, а експорт органічної продукції в 2017 році в грошовому вимірі перевищив \$90 млн. За оцінками

експертів, темпи розвитку органічного виробництва в Україні в 5,5 рази вище, ніж у Європі та в 4,9 рази — ніж у світі.[50]

За офіційною статистикою Україна посідає 11-те місце серед європейських країн за загальною площею сільськогосподарських угідь, сертифікованих як органічні. Але при цьому органічні землі займають менше 1% з 42,7 млн га сільськогосподарських земель в Україні.

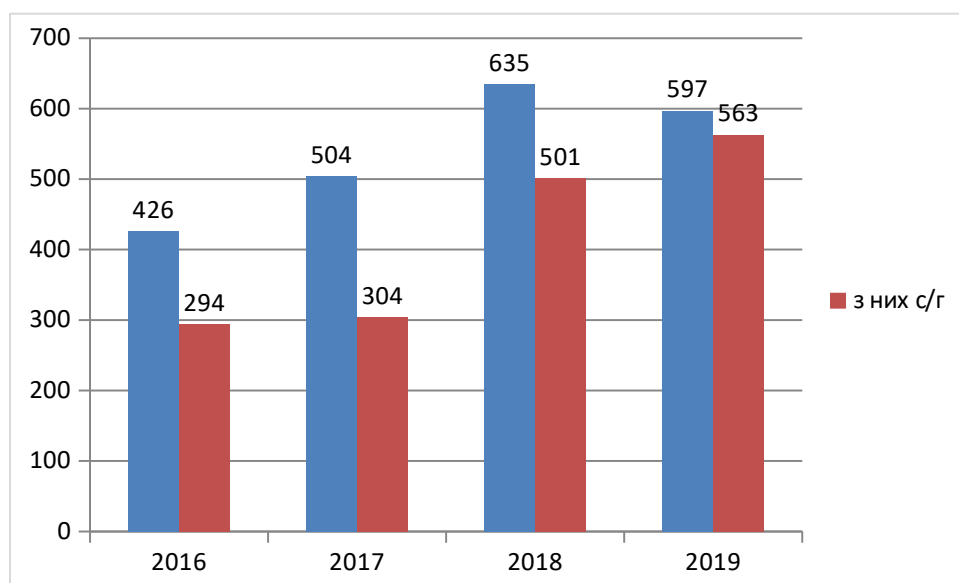

Рис. 2.7 - Динаміка кількості операторів внутрішнього органічного ринку України у 2016-2019 рр.

Джерело: розроблено на основі інформаційної бази Державної служби статистики України

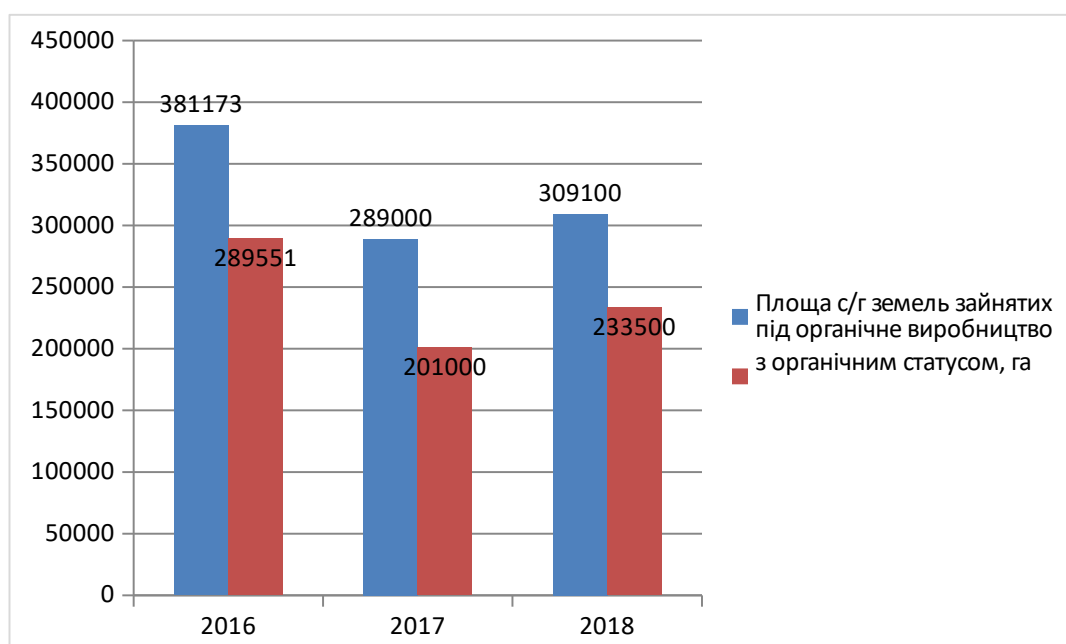

Рис. 2.8 - Динаміка посівних площ зайнятих під органічне виробництво в Україні 2016-2018 рр.

Джерело: розроблено на основі інформаційної бази Державної служби статистики України

За графіками можна спостерігати тенденцію до збільшення органічного виробництва в Україні, не лише за рахунок розширення виробників та операторів даного ринку, але й збільшення посівних площ. Проте, у 2018 році спостерігається незначний спад кількості зайнятих площ, та тих що мають органічний статус.

За 2019 рік в Україні було реалізовано органічної продукції 7350 тонн на суму 575 млн гривень. За статистичними даними, найбільше реалізували органічну молочну продукцію – 4640 тон на суму 320 млн грн.; найменше – морозива близько 45 тис тон на суму 15 млн грн.

Таблиця 2.15 - Реалізація органічної продукції за видами в Україні в 2019 році

Продукція	Кількість, тон	Вартість, млн. грн.
Молочна продукція	4640	320
Круп'яні і зернові вироби, борошно, насіння	1240	155
Овочі та фрукти	990	35
М'ясна продукція	90	30
Соки, напої, пасти	120	15
Прянощі та спеції, цукор	80	10
Морозиво	45	15
Інша продукція	145	35

Джерело: розроблено на основі інформаційної бази Державної служби статистики України

Україна займає друге місце (зі 123 країн) з експорту органічної продукції в ЄС, сказано у звіті країн Європи. Це на дві сходинки вище, ніж в позаминулому році, таким чином Україна збільшила обсяг експорту на 27% до більш ніж 337 тис.т. Це 10% всієї агропродукції, що була ввезена в Європу.

Перше місце займає Китай з часткою в 13%, за Україною відповідно розташувалися Домініканська республіка, Еквадор і Перу, 10, 9 і 7% відповідно. Сильні сторони експорту України – зернові, олійні культури та фрукти.

Загальний експорт української органічної продукції становить 189 млн дол. США. Україна експортує органічну продукцію близько до 35 країн світу, з них найбільше до Нідерландів, Швейцарії, США. Кількість товарів експорту сягає близько 80 видів органічних товарів. Найбільше було експортовано кукурудзи, пшениці, сої. [8]

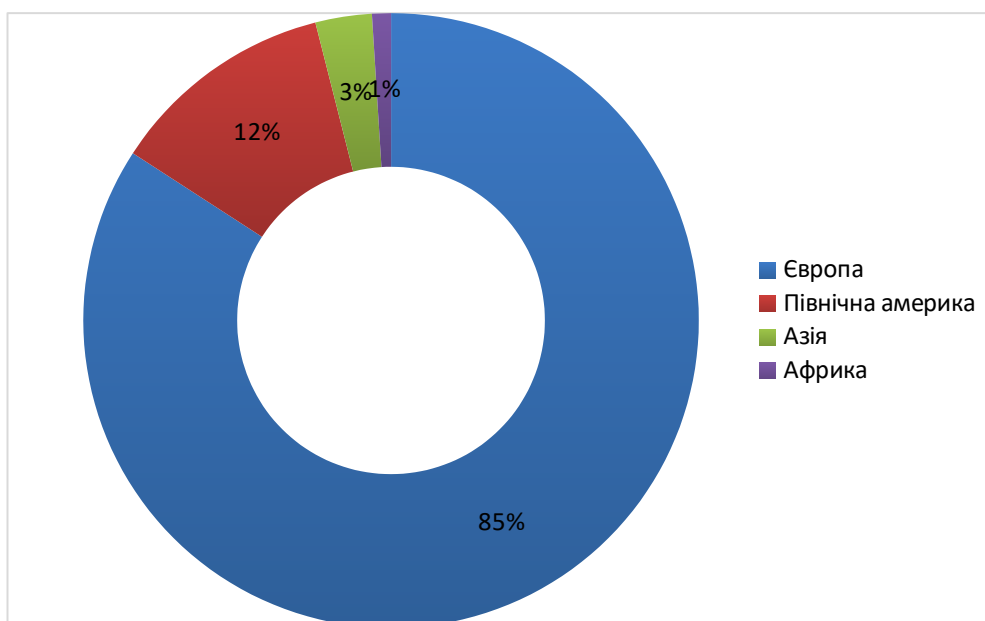

Рис. 2.9 - Розподіл експорту органічної продукції з України за частинами світу у 2019 році

Джерело: розроблено на основі інформаційної бази Державної служби статистики України

Таблиця 2.16 - Топ-10 країн імпортерів української органічної продукції в світі, 2019 рік

Країна	Обсяг, тон	Вартість, млн..дол США
США	50000	34
Велика Британія	36800	9
Німеччина	42000	24
Австрія	16800	14
Данія	10000	3
Нідерланди	141000	37
Литва	47000	12
Швейцарія	59500	14
Польща	13700	12
Італія	8600	6,5

Джерело: розроблено на основі інформаційної бази Державної служби статистики України

Висновок до Розділу 2

За аналізом ефективності виробництва цукрових буряків на підприємстві можна зробити висновок, що в 2019 році спостерігається різкий спад валового збору порівняно із 2018 та 2017 роками. Так, якщо порівняти урожайність, то у 2019 році вона знаходиться на рівні 2017 року. Проте, у 2019 році було значно зменшено посівні площі цукрового буряку, що і спричинило такі коливання. Скоріше за все, таке зменшення зумовлено обраною на підприємстві сівозміною. Тому в наступному році, можлива ситуація щодо покращення даних показників.

При аналізі витрат на одиницю продукції було встановлено, що з кожним роком вони зростають. Це спричинено насамперед підвищенням закупівельних цін на насіння, мінеральні добрива та засоби захисту рослин. Також, необхідно зазначити, що однією із найбільших статей витрат на підприємстві по вирощуванню цукрових буряків є послуги та роботи сторонніх організацій, тому можна стверджувати, що для виконання польових робіт підприємство орендує необхідну техніку. Зменшення даного елемента витрат може призвести до значної економії, та збільшення маржі при продажу продукції.

РОЗДІЛ 3

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ТА УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТОМ ВИРОЩУВАННЯ ОРГАНІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВІ

3.1 Технічний і маркетинговий аналіз проєкту

На сучасному етапі розвитку аграрного сектору економіки ступінь продовольчої та екологічної безпеки істотно обумовлена альтернативними технологіями в галузі сільського господарства. Нині серед таких систем найбільший розвиток отримало органічне сільське господарство.

Сучасними головними мотивуючими факторами для українських аграрних підприємств є можливість реалізувати органічні продукти за кордон або просто зменшити собівартість виробництва, користуючись економічними перевагами органічних технологій.[25]

Для підприємства Білоцерківської ДСС ІБКіЦБ НААН було розроблено пропозицію впровадити проєкт виробництва органічного буряка. Для створення проєкту органічного виробництва необхідно враховувати, що процес впровадження є довготривалим, тобто 3 роки землі повинні «очікувати очищення». [18]

На підприємстві добре розроблена сівозміна, тому її перетворення зайве. Також, тут розроблені технологічні карти вирощування культур за технологією біоадаптивною. Дану технологію можна використовувати для вирощування органічної продукції, тому зміни не є необхідними.

Таблиця 3.1 - Виробництво органічної продукції на Білоцерківській ДСС ІБКіЦБ НААН

Період	Урожайність, ц/га	Площа, га	Ціна, грн/ц	Виручка, тис грн
0	0	150	0	0
1	200	150	90	2508,03
2	200	150	90	2508,03

Продовження таблиці 3.1

Період	Урожайність, ц/га	Площа, га	Ціна, грн/ц	Виручка, тис грн
3	200	150	90	2508,03
4	200	150	150	4180,05
5	200	150	150	4180,05

Джерело: власні розрахунки автора

Основними ринками збуту даної продукції є вже налагоджені канали розподілу на філії. Адже, велика кількість посередників зараз шукає постачальників органічної сировини для виробництва продукції зі знаком «Еко». Ще одним із покупців можна вважати цукрові заводи, адже за рахунок закупівлі даної сировини створюється можливість для виробництва органічного цукру, що є популярним продуктом в Європі. Проблемою, у цьому випадку виступають процеси стагнації цукрових заводів України, тобто у них може не вистачити грошових коштів для закупівлі даної сировини. Тому потрібно також розглядати експорту орієнтованість сировини та заключення договору на міжнародне постачання продукції на заводи Європи. Ще одним ринком збуту можна вважати супермаркети, різноманітні магазини з екологічною та органічною продукцією. Так, даний сегмент тільки починає розвиватися в плані органіки, проте має вагомі перспективи щодо подальшої реалізації продукції кінцевому споживачу.

У перший («нульовий») рік ми не вирощуємо нічого щоб очистити землю. Так, як в звітному періоді посівні площі цукрового буряку займають близько 100-130га, ми вирішили як план 150 га під органіку.

Оскільки проєкт створюється на основі існуючого підприємства, тому вибір організаційно-правової форми та системи оподаткування є непотрібним.

Для подальшої розробки проєкту необхідно здійснити технологічний аналіз та прийняти рішення, щодо вибору технології виробництва продукції.

Для органічного землеробства необхідно використовувати органічний біоматеріал, заборонено використовувати різні хімічні речовини, а отже зменшується використання добрив, крім органічних та засоби захисту рослин

замінюють відповідні біопрепарати. Виокремлюють такі вимоги до ґрунтів як :глибокий гумусовий горизонт, таким чином дуже легкі ґрунти із невеликим гумусовим горизонтом та торф'яні ґрунти не підходять для вирощування пшениці. Пшениця озима придатна до вирощування в усіх кліматичних зонах України за умов використання сучасної агротехнології.

Добрива, засоби захисту рослин та стимулятори росту, які дозволені в органічному виробництві, під час вирощування пшениці озимої, на підприємстві не використовувалися. Лише органічні відходи (гній).

Для вирощування органічної пшениці необхідно провести відповідні інвестиційні заходи на підприємстві. Так, оновити технологічне обладнання та здійснити екологічну експертизу землі під органіку. Далі визначимо необхідне обладнання на основі технологічних карт та обраної технології.

Таблиця 3.2 - Інвестиційні витрати при реалізації проєкту органічного виробництва на Білоцерківській ДСС ІБКіЦБ НААН

Назва	Кількість	Ціна	Сума
Екологічна експертиза	1	17000	17000
Культиватор	2	7550	15100
Сівалка	2	1500	3000
Біопрепарати	1000	280	280000
Борони	4	1500	6000
Плуг-луцильник	2	18200	36400
Ножовий коток-подрібнювач	1	800000	800000

Джерело: власні розрахунки автора

Далі проведемо зазначимо операційні витрати при вирощуванні пшениці озимої на органічних землях. Також, необхідно зазначити, що особливою статтею витрат є сертифікація земель. Даний процес відбувається на 3 році перехідного періоду. Витрати на сертифікацію земель становлять 70 тис. грн.

Таблиця 3.3 - Операційні витрати на вирощування органічних буряків на Білоцерківській ДСС ІБКіЦБ НААН (площа 150 га)

Назва елемента витрат	Сума, грн
Насіння	225000
Заробітня плата	44294,34
Паливно мастильні матеріали	369022,50
Амортизація	156480,375
Органічні добрива	150000

Запасні частини	187776,45
Послуги	100686,75

Продовження таблиці 3.3

Назва елемента витрат	Сума, грн
Оренда	75000
Фіксований с/г податок	75000
Біостимулятори	300000
Біозахист	345000
Адміністративні витрати	86716,2
Інші витрати	91763,13
Нарахування на заробітню плату адміністрації	9744,7548
Нарахування на заробітню плату виробничого підрозділу	19077,564

Джерело: власні розрахунки автора

На досліджуваному підприємстві використовують технологію вирощування, що задовольняє умови органічного виробництва, тому змінювати процеси не потрібно. Також, необхідно зазначити, що мінеральні добрива та засоби захисту рослин при даному виробництві не використовують, лише біологічні препарати. Тому урожайність даної продукції становить близько ц/га.

Організаційна структура (OBS) – це зображення структури взаємовідносин між учасниками проекту залежну від їхніх обов'язків та сфер виконання робіт. Так, ми розробили подібну структуру для проекту вирощування органічних буряків на досліджуваному підприємстві.

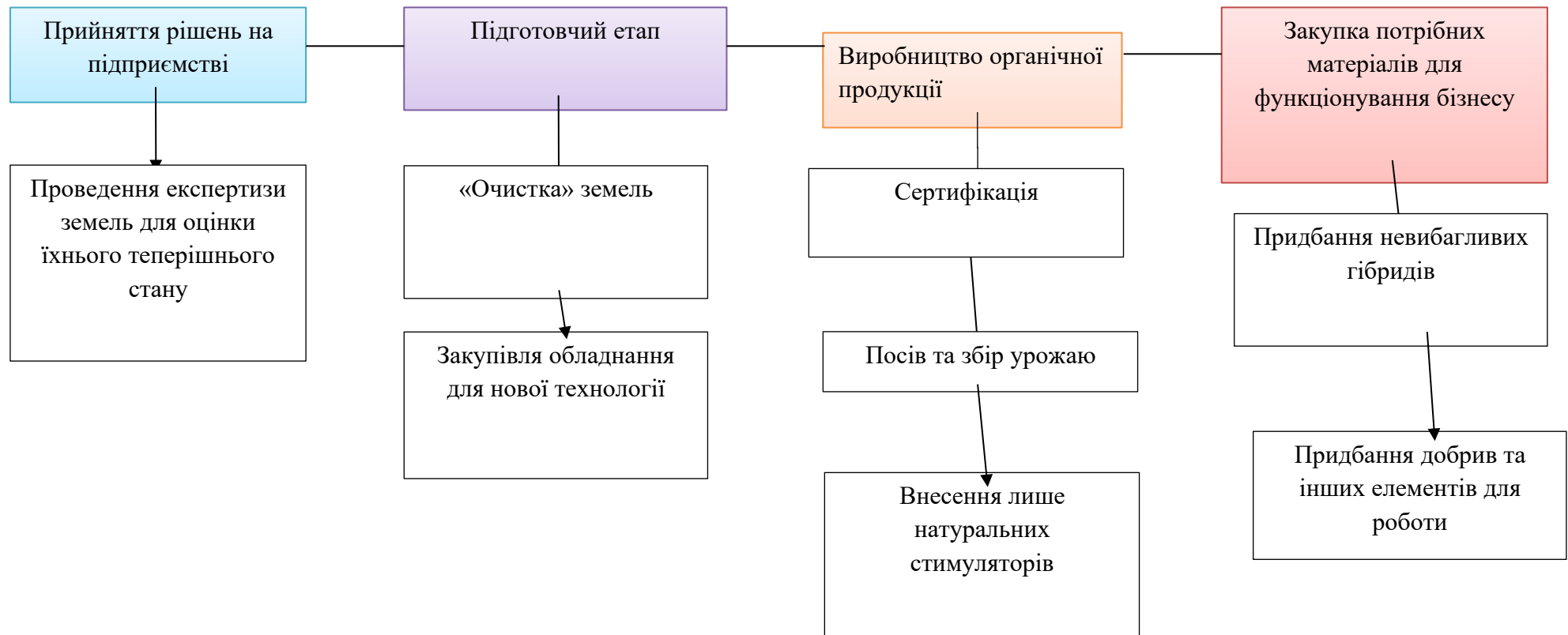

Рис. 3.1 - Організаційна структура вирощування органічних буряків на Білоцерківській ДСС ІБКіЦБ НААН

Отже, керівниками проєкту будуть директор відповідного підрозділу та технолог. Для вирощування органічних буряків будуть задіяні наявні кадрові ресурси підприємства – працівники машинно-тракторного парку та польові робітники.

Таблиця 3.4

Робоча структура проєкту вирощування органічного буряку

Джерело: власні розробки автора

Сітковий графік — це відображення у графічній інтерпретації робіт для виконання проєкту, при якому можна забезпечити аналіз його зв'язків та етапів. Для побудови графіка необхідно володіти повною інформацією, щодо створення проєкту.

Таблиця 3.5 - Сітковий графік проєкту вирощування органічних буряків на Білоцерківській ДСС ІБКіЦБ НААН (площа 150 га)

Код роботи	Зміст роботи	Попередня робота	Тривалість роботи (місяців)
1	Експертиза земель	-	1
2	Очищення земель для вирощування органічної продукції	1	36
3	Основний обробіток ґрунту під цукрові буряки	2	05-0,7
4	Сівба	3	0,5
5	Внесення елементів живлення	4	0,5
6	Догляд	5	0,5
7	Збирання	6	0,5
8	Реалізація продукції	7	1-2
Всього			41,7

Джерело: власна розробка автора

3.2 Оцінка економічної ефективності проєкту

Для реалізації проєкту буде використано кошти, що були на Білоцерківській ДСС ІБКіЦБ НААН, а саме 115300. Також було використано кредитні кошти: загальна сума становить 1042200 грн, під 20% річних.

Розрахуємо річні доходи від продажу продукції на 5 років

Таблиця 3.4 - Річні доходи від продажу органічного буряку на Білоцерківській ДСС ІБКіЦБ НААН

Роки	1	2	3	4	5
Кількість, ц	27867	27867	27867	27867	27867
Виручка, грн з ПДВ	2508030,00	2508030,00	4180050,00	4180050,00	4180050,00

Джерело: власні розрахунки автора

На основі прибутків та збитків побудовано рух грошових коштів та розраховано показники ефективності проєкту. До витрат на реалізацію включено витрати на операційну діяльність, інвестиційну та фінансову.

Таблиця 3.5. - Рух грошових коштів проєкту вирощування органічного буряку на Білоцерківській ДСС ІБКіЦБ НААН, з ПДВ

Статті руху грошових коштів	0	1	2	3	4	5
Залишок на початок року	0	0	175 418	350 836	426 253	1 995 021
Операційна діяльність						
Надходження	0	2 508 030	2 508 030	2 508 030	4 180 050	4 180 050
Виручка від реалізації продукції	0	2 508 030	2 508 030	2 508 030	4 180 050	4 180 050
Інші операційні доходи	0	0	0	0	0	0
Вибуття	0	2 332 612	2 332 612	2 432 612	2 611 282	2 611 282
Насіння		225 000	225 000	225 000	225 000	225 000
Оплата праці робітників		44 294	44 294	44 294	44 294	44 294
ПММ		369 023	369 023	369 023	369 023	369 023
Амортизація		156 480	156 480	156 480	156 480	156 480
Органічні добрива		150 000	150 000	150 000	150 000	150 000
Запасні частини		187 776	187 776	187 776	187 776	187 776
Послуги		100 687	100 687	100 687	100 687	100 687
Оренда		75 000	75 000	75 000	75 000	75 000
Фіксований с/г податок		75 000	75 000	75 000	75 000	75 000
Біостимулятори		300 000	300 000	300 000	300 000	300 000
Біозахист		345 000	345 000	345 000	345 000	345 000
Зарплата адмін		86 716	86 716	86 716	86 716	86 716
Заробітця плата адміністративного персоналу		91 763	91 763	91 763	91 763	91 763
Нарахування зарплату адміністрації	0	9 745	9 745	9 745	9 745	9 745
Нарахування робітникам	0	19 078	19 078	19 078	19 078	19 078
Сертифікація	0	0		100 000		
ПДВ	0	97 050	97 050	97 050	375 720	375 720

Продовження таблиці 3.5

Статті руху грошових коштів	0	1	2	3	4	5
ЧГП від операційної діяльності	0	175 418	175 418	75 418	1 568 768	1 568 768
Фінансова діяльність						
Надходження	1 157 500	0	0	0	0	0
Власні кошти	115 300	0	0	0	0	0
Кредит	1 042 200					
Вибуття	0					
Повернення кредитів	0		347 400	347 400	347 400	
Виплата процентів за користування кредитами	0	208 440	208 440	138 960	69 480	
ЧГП від фінансової діяльності	1 157 500	0	0	0	0	0
Інвестиційна діяльність						
Надходження	0	0	0	0	0	149 050
Залишок вартість обладнання	0	0	0	0	0	149 050
Вибуття	1 157 500	0	0	0	0	0
Придбання основних засобів	1 157 500		0	0	0	0
ЧГП від інвестиційної діяльності	-1 157 500	0	0	0	0	149 050
Залишок за період (cash-flow)	0	175 418	175 418	75 418	1 568 768	1 717 818
Залишок на кінець року	0	175 418	350 836	426 253	1 995 021	3 712 839

Джерело: власні розрахунки автора

Таблиця 3.6. -Чисті грошові потоки від операційної та інвестиційної діяльності виробництва органічного буряку на Білоцерківській ДСС ІБКіЦБ НААН України

Показник, тис. грн	Рік					
	0	1	2	3	4	5
Операційна діяльність:						
Надходження	0	2 508 030	2 508 030	2 508 030	4 180 050	4 180 050
Виплати	0	2 332 612	2 332 612	2 332 612	2 332 612	2 332 612
ЧГП від операційної діяльності	0	175 418	175 418	175 418	1 847 438	1 847 438
Інвестиційна діяльність:						
Надходження		0	0	0	0	149 050
Виплати	1 157 500	0				
ЧГП від інвестиційної діяльності	-1 157 500	0	0	0	0	147 195
ЧГП операційна+інвестиційна діяльність	-1 157 500	175 418	175 418	175 418	1 847 438	1 994 633
Коефіцієнт дисконтування	1	0,87	0,756	0,658	0,572	0,497
Чист.дисконт. Грош. Потік	-1 157 500	152 537	132 641	115 340	1 056 279	991 685
Накопичений чист. Грош. потік	-1 157 500	-1 004 963	-872 322	-756 982	299 297	1 290 982

Джерело: власні розрахунки автора

Таблиця 3.7. - Показники ефективності проєкту вирощування органічного буряку на Білоцерківській ДСС ІБКіЦБ НААН

Показник	Значення
PP, роки	3 роки 4 місяці
ДPP, роки	3 роки 9 місяців
NPV, грн	1 290 982
IRR, %	39%
PI, коеф.	2,12

Джерело: власні розрахунки автора

Показник чистої поточної вартості (NPV) відображає приріст цінності фірми в результаті реалізації проєкту, оскільки він являє собою різницю між сумою грошових надходжень та витрат. Проєкт схвалюється у випадку позитивного значення NPV. Тому даний проєкт принесе цінність для підприємства.

Внутрішня норма дохідності (IRR) показує віддачу на вкладений капітал. Він показує максимальний рівень витрат, який може бути асоційований із даним проєктом. Проєкт рекомендується прийняти, якщо IRR більше вартості джерела фінансування. Виходячи зі значення розрахованого показника, проєкт є ефективним.

Отже, виходячи з аналізу та розрахунку економічних показників даний проєкт є ефективним.

3.3. Оцінка чутливості і сценаріїв проєкту

Оцінку ризиків від реалізації даного проєкту оцінимо двома методами: аналіз чутливості та аналіз сценаріїв.

Для проведення аналізу чутливості спершу визначимо критичні змінні, що впливають на величину чистої поточної вартості.

До чинників, що впливатимуть на величину NPV, відносимо:

- ціну реалізації продукції (її зменшення та зростання на 10 %);
- сума інвестицій для придбання обладнання (її зменшення та зростання на 10 %);
- вартість сировини (її зменшення та зростання 10 %).

Таблиця 3.8. – Показник чистої поточної вартості (NPV) при різних можливих значеннях окремих чинників проєкту

Чинник і одиниці виміру	Базове значення		Зниження чинника		Зростання чинника	
	Значення чинника, од.	NPV, млн. грн	Значення чинника, од.	NPV, млн. грн	Значення чинника, од.	NPV, млн. грн
Ціна (середня) реалізації, грн. /ц	150		135	844164	165	1737800
Сума інвестицій для придбання обладнання, грн.	1157500	1290982	1041750	1406732	1273250	1175232
Витрати на ресурси, грн.	2332612		2099351	2072910	2565873	509054

Джерело: власні розрахунки автора

Розрахуємо коефіцієнти еластичності:

- У випадку зниження значення факторів:

$$E \text{ (при ціні реалізації)} = 0,65/0,9 = 0,72 \frac{38764611/23261292}{20,8/125,1} = \frac{166,6\%}{16,6\%} = 10;$$

$$E \text{ (при зміні суми інвестицій)} = 1,09/0,9 = 1,21;$$

$$E \text{ (при зміні вартості сировини)} = 1,61/0,9 = 1,78.$$

Розрахунки при зростанні чинника можна не обраховувати, тому що значення чистої поточної вартості буде однаковим що і при зниженні цього фактора.

Чим більша еластичність, тим вищою є величина чистої поточної вартості від аналізованої змінної проєкту. Тому, можна сказати, що при реалізації проєкту особливу увагу необхідно приділити зміні витратам на виробництво продукції, адже вони найвагомніше впливає на результат діяльності.

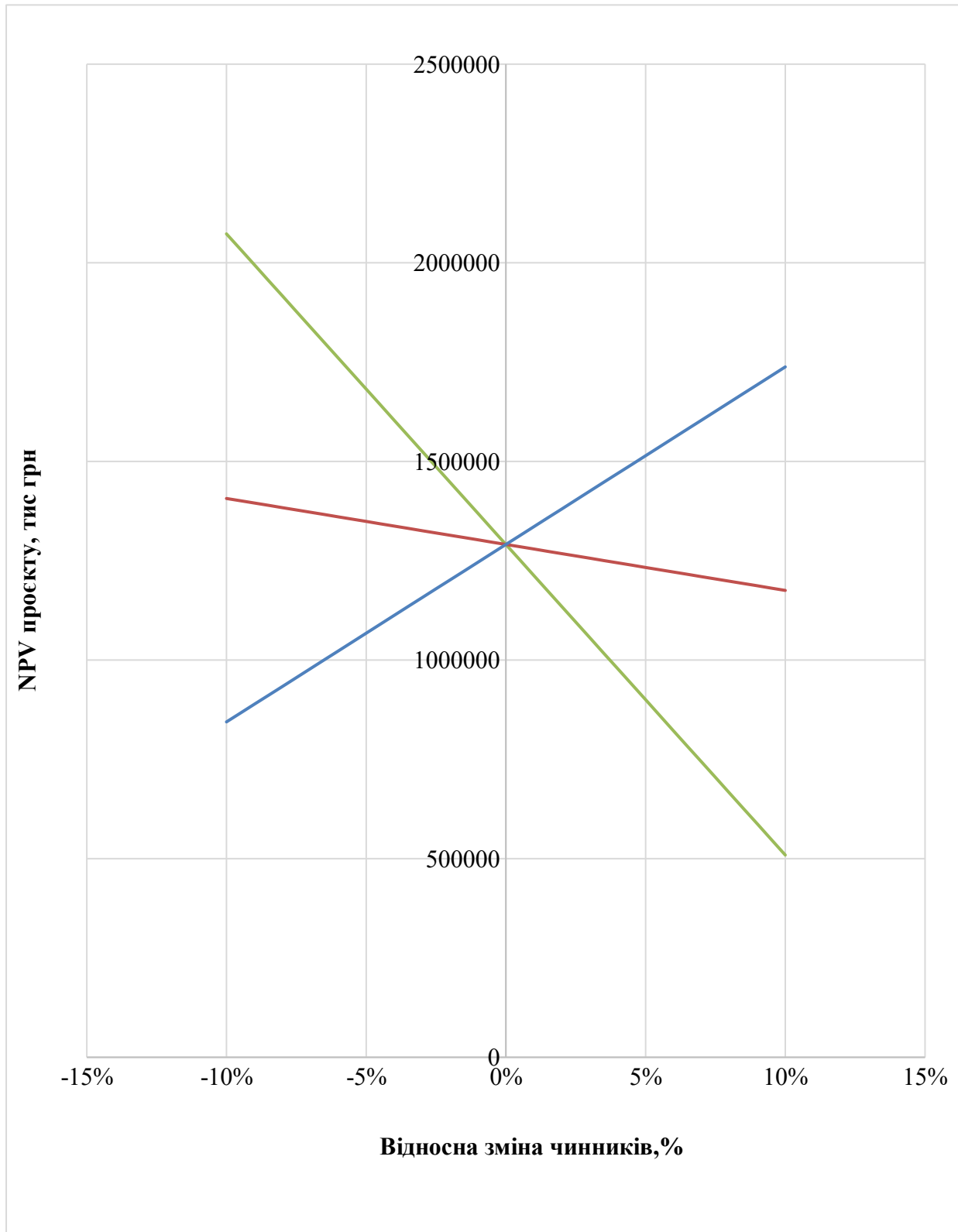

Рис. 3.2 - Графік аналізу чутливості зміни показників проекту

Аналіз сценаріїв дає змогу об'єднати всі можливості для невизначених змінних величин у більшу кількість сценаріїв, кожний з яких передбачає тільки одну комбінацію оцінки окремої змінної величини.

Джерело: власні розробки автора

Розглянемо 3 варіанти сценарію: базовий, оптимістичний, песимістичний.

Підготуємо усі види сценаріїв.

Оптимістичний сценарій:

- Ціна реалізації зросте на 20 %.
- Сума початкових інвестицій знизиться на 10 %.
- Вартість сировини знизиться на 5 %.

Песимістичний сценарій:

- Ціна реалізації знизиться на 20 %.
- Сума початкових інвестицій зросте на 10 %
- Вартість сировини зросте на 15 %.

Таблиця 3.9 – Рух грошових коштів при оптимістичному сценарії виробництво цукрових буряків на Білоцерківській ДСС ІБКіЦБ НААН України

Статті руху грошових коштів	0	1	2	3	4	5
Залишок на початок року	0	0	292 048	467 466	542 884	2 808 327
Операційна діяльність						
Надходження	0	2 508 030	2 508 030	2 508 030	5 016 060	5 016 060
Виручка від реалізації продукції	0	2 508 030	2 508 030	2 508 030	5 016 060	5 016 060
Інші операційні доходи	0	0	0	0	0	0
Вибуття	0	2 215 982	2 332 612	2 432 612	2 750 617	2 750 617
Насіння		225 000	225 000	225 000	225 000	225 000
Заробітна плата		44 294	44 294	44 294	44 294	44 294
ПММ		369 023	369 023	369 023	369 023	369 023
Амортизація		156 480	156 480	156 480	156 480	156 480
Органічні добрива		150 000	150 000	150 000	150 000	150 000
Запасні частини		187 776	187 776	187 776	187 776	187 776
Послуги		100 687	100 687	100 687	100 687	100 687
Оренда		75 000	75 000	75 000	75 000	75 000
Фіксований с/г податок		75 000	75 000	75 000	75 000	75 000
Біостимулятори		300 000	300 000	300 000	300 000	300 000
Біозахист		345 000	345 000	345 000	345 000	345 000
Зарплата адміністративного персоналу		86 716	86 716	86 716	86 716	86 716
ПММ (адміністративні)		91 763	91 763	91 763	91 763	91 763
Нарахування з/п адм.	0	9 745	9 745	9 745	9 745	9 745

Продовження таблиці 3.9

Статті руху грошових коштів	0	1	2	3	4	5
Нарахування робітників	0	19 078	19 078	19 078	19 078	19 078
Сертифікація	0	0		100 000		
ПДВ	0	97 050	97 050	97 050	515 055	515 055
0	0	0	0	0	0	0
ЧГП від операційної діяльності	0	292 048	175 418	75 418	2 265 443	2 265 443
Фінансова діяльність						
Надходження	1 041 750	0	0	0	0	0
Власні кошти	115 300	0	0	0	0	0
Кредит	926 450					
Вибуття	0					
Повернення кредитів	0		308 817	308 817	308 817	
Виплата процентів за користування кредитами	0	185 290	185 290	123 527	61 763	
ЧГП від фінансової діяльності	1 041 750	0	0	0	0	0
Інвестиційна діяльність						
Надходження	0	0	0	0	0	149 050
Залишкова вартість обладнання	0	0	0	0	0	149 050
Вибуття	1 157 500	0	0	0	0	0
Придбання основних засобів	1 041 750		0	0	0	0
ЧГП від інвестиційної діяльності	-1 157 500	0	0	0	0	149 050
Залишок за період (cash-flow)	-115 750	292 048	175 418	75 418	2 265 443	2 414 493
Залишок на кінець року	-115 750	292 048	467 466	542 884	2 808 327	5 222 820

Джерело: власні розрахунки автора

Таблиця 3.10 – Рух грошових коштів при песимістичному сценарії
виробництво цукрових буряків на Білоцерківській ДСС ІБКіЦБ НААН України

Статті руху грошових коштів	0	1	2	3	4	5
Залишок на початок року	0	0	-174 474	944	76 362	948 454
Операційна діяльність						
Надходження	0	2 508 030	2 508 030	2 508 030	3 344 040	3 344 040
Виручка від реалізації продукції	0	2 508 030	2 508 030	2 508 030	3 344 040	3 344 040
Інші операційні доходи	0	0	0	0	0	0
Вибуття	0	2 682 504	2 332 612	2 432 612	2 471 947	2 471 947
Насіння		225 000	225 000	225 000	225 000	225 000
Заробітна плата		44 294	44 294	44 294	44 294	44 294
ПММ		369 023	369 023	369 023	369 023	369 023
Амортизація		156 480	156 480	156 480	156 480	156 480
Органічні добрива		150 000	150 000	150 000	150 000	150 000
Запасні частини		187 776	187 776	187 776	187 776	187 776
Послуги		100 687	100 687	100 687	100 687	100 687
Оренда		75 000	75 000	75 000	75 000	75 000
Фіксований с/г податок		75 000	75 000	75 000	75 000	75 000
Біостимулятори		300 000	300 000	300 000	300 000	300 000
Біозахист		345 000	345 000	345 000	345 000	345 000
Зарплата адміністративного персоналу		86 716	86 716	86 716	86 716	86 716
ПММ (адміністрація)		91 763	91 763	91 763	91 763	91 763
Нарахування з/п адміністративного персоналу	0	9 745	9 745	9 745	9 745	9 745
Нарахування на з/п робітників	0	19 078	19 078	19 078	19 078	19 078
Сертифікація	0	0		100 000		
ПДВ	0	97 050	97 050	97 050	236 385	236 385
ЧГП від операційної діяльності	0	-174 474	175 418	75 418	872 093	872 093
Фінансова діяльність						
Надходження	1 273 250	0	0	0	0	0
Власні кошти	115 300	0	0	0	0	0
Кредит	1 157 950					
Вибуття	0					
Повернення кредитів	0		385 983	385 983	385 983	
Вип. процентів за к.к.	0	231 590	231 590	154 393	77 197	

Продовження таблиці 3.10

Статті руху грошових коштів	0	1	2	3	4	5
ЧГП від фінансової діяльності	1 273 250	0	0	0	0	0
Інвестиційна діяльність						
Надходження	0	0	0	0	0	149 050
Залишкова вартість обладнання	0	0	0	0	0	149 050
Вибуття	1 157 500	0	0	0	0	0
Придбання основних засобів	1 273 250		0	0	0	0
ЧГП від інвестиційної діяльності	-1 157 500	0	0	0	0	149 050
Залишок за період (cash-flow)	115 750	-174 474	175 418	75 418	872 093	1 021 143
Залишок на кінець року	115 750	-174 474	944	76 362	948 454	1 969 597

Джерело: власні розрахунки автора

Таблиця 3.11.– Порівняння показників ефективності при різних сценаріях розвитку подій

Базовий		Оптимістичний		Песимістичний	
PP	2,32	PP	2,22	PP	2,54
DPP	2,76	DPP	2,54	DPP	3,31
NPV	1 290 982	NPV	2 184 618	NPV	397 346
IRR	39%	IRR	50%	IRR	24%
PI	2,12	PI	2,89	PI	1,34

Джерело: власні розрахунки автора

З наведеного аналізу ризиків можна зробити висновок, що даний проєкт є економічно вигідним за двох сценаріїв розвитку подій з урахуванням. Встановлено, що необхідно за такого аналізу ретельно враховувати фактор зміни витрат на виробництво, бо саме вони найбільш істотно впливає на ефективність даного проєкту.

Висновки до Розділу 3

Пропозицією для підприємства щодо покращення ефективності виробництва цукрових буряків є запровадження органічного виробництва. При чому, таке рішення не лише збільшує якість продукції та мінімізує витрати,

впливаючи на збільшення продукції, але й задовольняє науковий напрямок Інституту, щодо дослідження різних сортів та виведенню нових. Таким чином, можна досягти знаходження найбільших стійких гібридів до шкідників та хвороб, для збільшення урожайності органічної продукції.

Недоліком даного напрямку є термін очікування «очищення земель» та дорога вартість сертифікації. Для дослідження ефективності та окупності даної пропозиції було створено проєкт запровадження органічного виробництва на підприємстві, а саме цукрових буряків.

ВИСНОВКИ

Управління проектом є важливою для подальшого розвитку підприємства. Так, за допомогою використання розрахунків та планування як інструменту можна провести оновлення виробництва, модернізацію, диверсифікацію, переоснащення тощо. Проектний аналіз відіграє важливу роль в аспекті керування, адже містить аналіз ризиків та різних сценаріїв відтворення подій. Також особливість його проведення є врахування відповідної чутливості фактора на результат (NPV).

Розробка проекту з метою його подальшого управління створювалась на основі фінансової та статистичної звітності Білоцерківської ДСС ІБКіЦБ НААН України.

При аналізі економічного стану протягом 2015-2019 рр. досліджуваного підприємства було встановлено, що воно є середнім за розміром. Його виробничим напрямом є поєднання зернової галузі із олійним виробництвом. Концентрація зосередження галузей становить 20% - тобто підприємство багатогалузеве.

За аналізом показників фінансового стану та ліквідності можна стверджувати, що Білоцерківська ДСС ІБКіЦБ НААН України ефективно управляє ресурсами для забезпечення можливого збільшення економічних показників.

При горизонтальному та вертикальному аналізі показників було встановлено що спостерігається тенденція покращення фінансового стану останнім часом з невеликими коливаннями у деякі роки.

При аналізі ефективності виробництва цукрових буряків було встановлено, що у звітному періоді спостерігається зниження посівних площ та виробничих витрат на їх виробництво. Незважаючи на зростання ціни на цукрові буряки, рентабельність за всіма показниками на підприємстві зменшилась. При чому якщо

ми зрівняємо показник рентабельність виробництва та рентабельність продажу, то їх значення є подібним, а отже свідчить про те, що підприємство усю вироблену продукцію реалізує. Таким чином, факторами впливу на зниження показників ефективності стали: зменшення валового збору продукції, підвищення виробничих витрат на одиницю продукції та невеликі зрушення щодо рівня цін на продукцію.

Дослідження ринку органічної продукції показало, що даний сегмент є перспективним та витрато містким. Загалом, велика кількість продукції реалізується за кордон для Європейських країн, де рівень життя дозволяє не обмежувати себе у споживанні органічної продукції. Щодо України, то тренд на натуральність існує до цих пір, проте основним регулюючим механізмом даного ринку є вартість продукції. При умові надто високих цін, споживачі будуть вживати продукцію вирощену традиційним методом на противагу органічної.

Розробка проекту запровадження органічного виробництва на досліджуваному підприємстві задовольняє відразу декілька тезисів. А саме, максимізацію результату від фінансової діяльності підприємства, за рахунок того, що органіка набагато вища у ціні, аніж традиційна. Можливості подальших досліджень та винайдення гідридів, що будуть стійкішими до різних шкідників та погодних умов у рамках наукової діяльності Станції інституту.

За проведеними розрахунками ми отримали ефективний проект з періодом реалізації 2 роки і 9 місяців. Його чиста поточна вартість становить 1 290 982 грн, що є відмінним результатом. Рівень окупності вкладень становить 39%.

Наступним етапом було проведення аналізу сценаріїв та чутливості проекту. У результаті чого було встановлено, що найбільший вплив має зміна виробничих витрат у бік збільшення. Найменший ефект відіграє сума інвестицій для придбання обладнання.

Здійснений аналіз сценаріїв проекту показав, що при настанні позитивного сценарію показник чистої поточної вартості буде становити 2 184 618 грн, що на 69,22% більше за базовий показник. При настанні песимістичного сценаріїв проект

залишиться ефективним, проте його NVP зменшиться до 397 346 грн, що на 69% менше за базове значення.

Таким чином, Білоцерківська ДСС ІБКіЦБ НААН України має всі можливості для впровадження запропонованої пропозиції розвитку для подальшого стимулювання ефективної діяльності підприємств агробізнесу.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ

1. Бурков В. Н. Как управлять проектами: [научно-практическое издание]. /В. Н. Бурков, Д. А. Новиков. – М.: СИНЕРГ-ГЕО, 1997. – 188 с.
2. Бушуєв С. Д. Практика проектного менеджменту «крок за кроком» [Електронний ресурс] / Бушуєв С. Д. – Ч. 1. – Режим доступу:
<http://elearn.univector.net/mod/resource/view.php?id=1229>.
3. Воропаєв В. И. Системное представление Управления проектами [Електронний ресурс] / В. И. Воропаєв, Г. И. Секлетова. – Режим доступу:
http://www.iteam.ru/publications/project/section_36/article_2338.
4. Фунтов В. Н. Основі управління проектами в компанії: [учеб. пособ.] / Фунтов В. Н. – СПб.: Питер, 2011. – 400 с.
5. Рябоконт В. П. Удосконалення державного регулювання економічних інтересів аграрної сфери / В. П. Рябоконт, Н. Л. Новікова // Економіка АПК. – 2016. – № 3 – С. 14–21
6. Аналітична записка щодо впровадження найбільш важливих інвестиційних проектів, які реалізуються в агропромисловому комплексі регіонів станом на 1 жовтня 2016 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу :
<http://minagro.gov.ua/system/files/Впровадження%20інвестиційних%20проектів%20станом%20на%2001102016.pdf>.
7. Васильков В. Г. Організація виробництва: Навч. пос. – К.:КНЕУ, 2003. – 524 с. [Електронний ресурс] Режим доступу
<http://ubooks.com.ua/books/000149/inx.php>
8. Бондар В.С. Тенденції та перспективи цукрового ринку України. «Цукрові буряки», №1, (2017). [Електронний ресурс] Режим доступу http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe
9. Друкер П. Задачі менеджменту у 21 столітті - М.: Вільямс, 2001.-270 с

10. Планування [Електронний ресурс]/Режим доступу:
<https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%BB%D0%B0%D0%BD%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F>

11. Планування господарської діяльності [Електронний ресурс]/Режим доступу:
https://pidruchniki.com/16520205/ekonomika/planuvannya_gospodarskoyi_diyalnosti

12. Планування діяльності підприємств [Електронний ресурс]/Режим доступу:
https://pidruchniki.com/1281041964682/ekonomika/planuvannya_diyalnosti_pidpriyemstva

13. Чаус В. М. Планування діяльності підприємств у сучасних умовах господарювання : теоретичний підхід / В. М. Чаус // Вісник ЛКА: Збірник наукових праць. – Серія економічна. – Вип. 32. – Львів : ЛКА, 2010. – С. 112-116.

14. Дем'яненко С. І. Менеджмент виробничих витрат у сільському господарстві. — К.: КНЕУ, 1998. — 264 с

15. Тарасюк Г. М. Планування діяльності підприємства : навч. посіб. / Г. М. Тарасюк, Л. І. Шваб. – [3-тє вид.]. – К. : Каравела, 2008. – 352 с.

16. Мізюк Б. М. Стратегічне управління : підруч. / Б. М. Мізюк. – [2-ге вид., перероб. і доп.]. – Л. : Магнолія 2006, 2007. – 392 с.

17.. Швайка Л.А. Планування діяльності підприємства: навч. посіб. / Л.А. Швайка. – [вид. 4-те., стер.]. – Львів: «Новий світ-2000», 2010. – 268 с.

18. Андрійчук В.Г. Економіка підприємств агропромислового комплексу: підручник / В.Г.Андрійчук. – К.:КНЕУ, 2015. – 783

19. Методичні матеріали для проходження технологічної практики студентами спеціальностей «Менеджмент» спеціалізація «Менеджмент агробізнесу», «Економіка» спеціалізація «Економіка агробізнесу». Укл. Ф.В. Іваненко, А.Г. Самойленко, В.Ф. Іваненко. – К: КНЕУ, 2018. – 63с.

20. Іваненко Ф. В. Технологія виробництва і переробки продукції рослинництва: Навч. посіб. — К.: КНЕУ, 2008. — 600 с.

21. Васильков В. Г. Організація виробництва: Навч. пос. – К.:КНЕУ, 2003. – 524 с. <http://ubooks.com.ua/books/000149/inx.php>
22. Статут Інституту біоенергетичних культур і цукрових буряків Національної академії аграрних наук України. (Ідентифікаційний код – 00489780). м. Київ - 2016. Сайт: <http://bio.gov.ua>. <http://bio.gov.ua/sites/default/files/statut.pdf>
23. Статут Білоцерківської дослідно-селекційної станції Інституту біоенергетичних культур і цукрових буряків Національної академії аграрних наук України. (Ідентифікаційний код – 00494427). с. Мала Вільшанка-2016. Сайт: <http://bc-selecstation.com.ua>.
24. Роїк М.В. Буряки. К.: Видавництво «XXI вік» - РІА ТРУД-Київ, 2001 – 320с. - 48с. кольорових ілюстрацій.
25. Бондар В.С. Тенденції та перспективи цукрового ринку України. «Цукрові буряки», №1, (2017). http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&image_file_name=PDF/Cb_2017_1_2.pdf
26. С. І. Дем'яненко, В. Г. Кудлай. Менеджмент агропромислових формувань [Електронний ресурс] : навч. посібник (практикум) / С. І. Дем'яненко, В. Г. Кудлай. — К. : КНЕУ, 2014. — 262, [2] с.
27. Петров В. М. Організація виробництва та планування діяльності на підприємствах АПК: навч. посібник / В. М. Петров / Харк. нац. аграр. ун-т. – Х.: Майдан, 2016. – 362 с.
28. Черниш С. С. Економічний аналіз : навч. посіб. / С. С. Черниш. – К. :ЦУЛ, 2010. – 312 с.
29. Гетало В. П. Бізнес-планування : навч. посіб. / В. П. Гетало, Г. О. Гончаров, А. В. Колісник. – К. : Професіонал, 2008. – 240 с
30. Должанський І. З. Бізнес-план: технологія розробки : навч. посіб. / І. З. Должанський, Т. О. Загорна. – К. : ЦНЛ, 2006. – 384 с.
31. Козловський В. О. Бізнес-планування : навч. посіб. / В. О. Козловський, О. Й. Лесько. – Вінниця : ВНТУ, 2006. – 190 с.

32. Кривонос А. О. Бізнес-планування на підприємстві : навч. посіб. / А.О. Кривонос. – К. : МАУП, 2006. – 160 с.

33. Економіка підприємства : навч. посіб. / [за заг. ред. П. В. Круша, В. І. Подвігіної, Б. М. Сердюка]. – [2-ге вид.]. – К. : Ельга-Н, КНТ, 2009. – 780 с

34. Лігоненко Л. О. Обґрунтування теоретичних засад економічного управління підприємством з позиції теорії фірми / Л. О. Лігоненко // Бізнес Інформ. —2013. — № 5. — С. 227-231.

35. Рябоконт В. П. Удосконалення державного регулювання економічних інтересів аграрної сфери / В. П. Рябоконт, Н. Л. Новікова // Економіка АПК. – 2016. – № 3 – С. 14–21.

36. Батенко Л. П., Загородніх О. А., Ліщинська В. В. Управління проектами: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2003. — 231 с.

37. Гуторов О. І. Сільськогосподарська обслуговуюча кооперація України: стан та перспективи розвитку / О. І. Гуторов, А. М. Соколова // Вісн. Харківського національного аграр. ун-ту ім. В. В. Докучаєва. — 2014. — № 3. — С. 5–13. — (Серія «Економічні науки»).

38. Яценюк про експорт до Європи: двері відчинені, але туди майже ніхто не йде [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://economics.unian.ua>.

39. Бушуєв С. Д. Практика проектного менеджменту «крок за кроком» [Електронний ресурс] / Бушуєв С. Д. – Ч. 1. – Режим доступу: <http://elearn.univector.net/mod/resource/view.php?id=1229>.

40. Фінансова звітність підприємства Форма 1 «Баланс»

41. Фінансова звітність підприємства Форма 2 «Звіт про фінансові результати».

42. Статистична звітність підприємства Форма 50 с/г «Основні економічні показники виробництва сільськогосподарської продукції»

43. Камінський В. Органічне землеробство – шлях до продовольчої безпеки // Громадянське суспільство : електрон. версія журн. 2014. URL : <http://www.viche.info/journal/4161>

44. Галечьян Н., Гусева Ю. Экопродукты в современном мире // Продовольча індустрія АПК.2009. № 2. С. 14–17.

45. Екологічно чисті продукти // Вікіпедія. URL : <https://uk.wikipedia.org/wiki>

46. Тіхонова Н. О. Формування категоріального апарату у сфері визначення різних типів харчових продуктів // Економічний аналіз. 2014. Т. 3, № 15. С. 191–196.

47. Органік в Україні // Федерація органічного руху України. URL : <http://organic.com.ua/uk/homepage/2010-01-26-13-42-29> (дата звернення: 25.06.2017).

48. Тіхонова Н. О., Межинська-Бруй О. Ю. Органічна продукція: переваги і недоліки // Наукові праці Національного університету харчових технологій : електрон. версія журн. 2014. Т.

49. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua

50. Органічне виробництво [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://agro.me.gov.ua/ua/tag/organichne-virobnictvo>

ДОДАТКИ

Додаток А1

Підприємство	Білоцерківська дослідно-селекційна станція Інституту біоенергетичних культур і цукрових буряків Національної Академії Аграрних Наук України	Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДИ		
			2020	01	01
			00494427		
(найменування)					
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)					
за Рік 2019 р.					
Форма N2 Код за ДКУД 1801003					
I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ					
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року		
1	2	3	4		
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	60 848	64 525		
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-		
премії підписані, валова сума	2011	-	-		
премії, передані у перестраховування	2012	-	-		
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-		
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(45 900)	(47 425)		
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-		
Валовий:					
прибуток	2090	14 948	17 100		
збиток	2095	(-)	(-)		
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-		
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-		
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-		
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-		
Інші операційні доходи	2120	1 752	752		
у тому числі:	2121	-	-		
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю					
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-		
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-		
Адміністративні витрати	2130	(3 174)	(4 291)		
Витрати на збут	2150	(3 767)	(2 941)		
Інші операційні витрати	2180	(9 049)	(7 475)		
у тому числі:	2181	-	-		
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю					
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-		
Фінансовий результат від операційної діяльності:					
прибуток	2190	710	3 145		
збиток	2195	(-)	(-)		
Доход від участі в капіталі	2200	-	-		
Інші фінансові доходи	2220	349	97		
Інші доходи	2240	146	152		
у тому числі:	2241	-	-		
дохід від благодійної допомоги					
Фінансові витрати	2250	(52)	(103)		
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)		
Інші витрати	2270	(-)	(-)		
	2275	-	-		

Додаток А2

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	1 153	3 291
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-	-
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	1 153	3 291
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	32
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	32
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	32
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	1 153	3 323

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	39 612	38 132
Витрати на оплату праці	2505	15 144	12 103
Відрахування на соціальні заходи	2510	3 332	2 663
Амортизація	2515	1 666	1 499
Інші операційні витрати	2520	1 524	2 475
Разом	2550	61 278	56 872

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Головний бухгалтер

БУЗИННИЙ МИКОЛА ВОЛОДИМИРОВИЧ

Жаданюк Олена Вікторівна

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	БЛОЦЕРКІВСЬКА ДОСЛІДНО-СЕЛЕКЦІЙНА СТАНЦІЯ ІНСТИТУТУ БІОЕНЕРГЕТИЧНИХ КУЛЬТУР І ЦУКРОВИХ БУРЯКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ	Дата (рік, місяць, число) за СДРПОУ	КОДИ 2019 01 01 00494427	
Територія	КИЇВСЬКА	за КОАТУУ	3220483301	
Організаційно-правова форма господарювання	Державне підприємство	за КОПФГ	140	
Вид економічної діяльності	Вирощування зерноних культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур	за КВЕД	01.11	
Середня кількість працівників	1 143			
Адреса, телефон	вулиця Центральна, буд. 1, с. МАЛА ВІЛЬШАНКА, БЛОЦЕРКІВСЬКИЙ РАЙОН, КИЇВСЬКА обл., 09175	25492		

Одиниця виміру: тис. грн. без десятичного знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "ч" у відповідній клітинці):
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2018 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	19 137	19 134
первісна вартість	1001	19 155	19 155
накопичена амортизація	1002	18	21
Незавершені капітальні інвестиції	1005	758	718
Основні засоби	1010	13 576	14 310
первісна вартість	1011	35 022	37 173
знос	1012	21 446	22 863
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
Знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	2	23
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	7	28
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	5	5
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	33 473	34 185
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	22 432	22 086
Виробничі запаси	1101	2 818	2 736
Незавершене виробництво	1102	9 005	9 048
Готова продукція	1103	10 442	10 223
Товари	1104	167	79
Поточні біологічні активи	1110	36	24
Депозити перестраховування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	537	2 791
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	-	-
з бюджетом	1135	-	67
у тому числі з податку на прибуток	1135	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	123	142
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	585	1 475
Готівка	1165	1	12
Рахунки в банках	1167	584	1 463
Витрати майбутніх періодів	1170	14	40
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-

Додаток А4

У тому числі в резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-
інші оборотні активи	1190	53	51
Усього за розділом II	1195	23 780	26 676
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	57 253	60 861

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	31 203	34 203
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	74	106
Додатковий капітал	1410	3	3
Емісійний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	13 402	16 693
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-	-
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	47 682	51 005
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань		-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Приватний фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська зобов'язаність за довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, робота, послуги	1615	6 478	5 641
розрахунками з бюджетом	1620	597	1 816
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	89	-
розрахунками з оплати праці	1630	544	546
Поточна кредиторська зобов'язаність за одержаними авансами	1635	296	304
Поточна кредиторська зобов'язаність за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська зобов'язаність із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська зобов'язаність за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	1 536	1 459
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	31	38
Усього за розділом III	1695	9 571	9 856
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	57 253	60 861

Керівник

БУ ЗИННИЙ МИКОЛА ВОЛОДИМИРОВИЧ

Головний бухгалтер

КОСОЛАЦОВА НІНА ФРАНКІВНА

Відзначення в порядку, встановленому державним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Підприємство	Білоцерківська дослідно-селекційна станція Інституту біоенергетичних культур і цукрових буряків Національної академії аграрних наук України	Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДИ		
			2019	01	01
(найменування)			00494427		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2018 р.

Форма №2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	64 525	47 184
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестрахування	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(47 425)	(36 266)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	17 100	10 918
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків з інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	752	1 201
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(4 291)	(3 939)
Витрати на збут	2150	(2 941)	(1 283)
Інші операційні витрати	2180	(7 475)	(6 081)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	3 145	816
збиток	2195	(-)	(-)
Доход від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	97	163
Інші доходи	2240	152	48
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(103)	(-)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

			Продовження додатку 2
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	3 291	1 027
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-	(3)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	3 291	1 024
збиток	2355	(-)	(-)
II. СУКУПНИЙ ДОХІД			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	32	45
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частина чистого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	32	45
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	32	45
Сукупний дохід (сума рядків 2340, 2355 та 2460)	2465	3 323	1 069
III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ			
Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	38 132	29 344
Витрати на оплату праці	2505	12 103	10 649
Відрахування на соціальні заходи	2510	2 663	2 142
Амортизація	2515	1 499	1 259
Інші операційні витрати	2520	2 475	4 633
Разом	2550	56 872	48 027
IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ			
Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	17,0000
Керівник	СУЗИВИЙ МИКОЛА ВОЛОДИМИРОВИЧ		
Головний бухгалтер	КОСОЛАНОВА ІРИНА ФРАНКІВНА		

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку "Засади ведення до фінансової звітності"

Підприємство **БЛОЦЕРКІВСЬКА ДОС-ВІДНО-СЕЛЕКЦІЙНА СТАНЦІЯ ІНСТИТУТУ БІОЕНЕРГЕТИЧНИХ КУЛЬТУР І ЦУКРОВИХ БУРЯКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ** за СДПГОУ

Територія **КИЇВСЬКА** за КОАТУУ

Організаційно-правова форма господарювання **Державне підприємство** за КОПФІ

Вид економічної діяльності **Виробництво зернових культур (крім рису), бобових культур і пасовяних культур** за КВЕД

Середня кількість працівників **160**

Адреса, телефон **вулиця Центральна, буд. 1, с. МАЛА ВІШПАНКА, БЛОЦЕРКІВСЬКИЙ РАЙОН, КИЇВСЬКА ОБЛ., 09175 25495**

Дата (рік, місяць, число) **2018 01 31**

КЄД	00494427
КОАТУУ	3220483501
КОПФІ	140
КВЕД	01.11

Однією копією: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

v

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2017 р.

Форма №1 Код за ДКУД: 1801001

А К Т И В	Код ристка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	19 140	19 137
первісна вартість	1001	19 155	19 155
накопичена амортизація	1002	15	18
Незавершені капітальні інвестиції	1005	718	758
Основні засоби	1010	11 141	13 576
первісна вартість	1011	31 364	35 022
знос	1012	20 223	21 446
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
Знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	2	2
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	7	7
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	5	5
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Задішок копій у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	31 001	33 473
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	17 787	22 432
Виробничі запаси	1101	2 793	2 818
Незавершене виробництво	1102	4 367	9 005
Готова продукція	1103	10 361	10 442
Товари	1104	266	167
Поточні біологічні активи	1110	13	36
Депозіти перестраховування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	209	537
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	2	-
з бюджетом	1135	132	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інші поточна дебіторська заборгованість	1155	289	123
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	942	585
Готівка	1166	7	1
Рахунки в банках	1167	935	584
Витрати майбутніх періодів	1170	8	14
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-

Підприємство		Дата (рік, місяць, число)		КОДИ		
БЛОНЦЕРКІВСЬКА ДОСЛІДНО-СЕЛЕКЦІЙНА СТАНЦІЯ ІНСТИТУТУ		2018		01	01	
БЛОГЕРГЕТІВНИХ КУЛЬТУР І ЦУКРОВИХ БУРЯКІВ				00494427		
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ						
(назва/назвики)						
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)						
за Рік 2017 р-						
Форма N2 Код за ДКУД 1801003						
I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ						
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналітичний період попереднього року			
1	2	3	4			
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	47 184	39 398			
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-			
премії підписані, валова сума	2011	-	-			
премії, передані у перестраховуюча	2012	-	-			
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-			
зміна частки перестрахованих у резерві незароблених премій	2014	-	-			
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(36 266)	(25 717)			
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-			
Валовий:						
прибуток	2090	10 918	13 681			
збиток	2095	(-)	(-)			
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-			
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-			
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-			
зміна частки перестрахованих в інших страхових резервах	2112	-	-			
Інші операційні доходи	2120	1 201	1 376			
у тому числі:	2121	-	-			
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю		-	-			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-			
дохід від використання коштів, визначених від оподаткування	2123	-	-			
Адміністративні витрати	2130	(3 939)	(2 646)			
Витрати на збут	2150	(1 283)	(898)			
Інші операційні витрати	2180	(6 081)	(8 513)			
у тому числі:	2181	-	-			
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю		-	-			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-			
Фінансовий результат від операційної діяльності:						
прибуток	2190	816	3 000			
збиток	2195	(-)	(-)			
Доход від участі в капіталі	2200	-	-			
Інші фінансові доходи	2220	163	182			
Інші доходи	2240	48	7			
у тому числі:	2241	-	-			
дохід від благодійної допомоги		-	-			
Фінансові витрати	2250	(-)	(72)			
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)			
Інші витрати	2270	(-)	(35)			

Ім'я користувача:
Менеджменту Шевчук Євген

ID перевірки:
1005260476

Дата перевірки:
28.11.2020 20:06:31 EET

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

Дата звіту:
28.11.2020 20:07:30 EET

ID користувача:
100005718

Назва документа: **Буряк Юрій Володимирович_KMP**

Кількість сторінок: **59** Кількість слів: **11467** Кількість символів: **80842** Розмір файлу: **224.03 KB** ID файлу: **1005383519**

11.1% Схожість

Найбільша схожість: 1.52% з Інтернет-джерелом (<http://bc-selecstation.com.ua/ru/about%20us>)

7.92% Джерела з Інтернету	218		Сторінка 61
8.63% Джерела з Бібліотеки	544		Сторінка 64

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнено

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнено

0% Вилучень

Немає вилучених джерел

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи 10

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН
НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА

Буряк Юрій Володимирович

(п.і.б.)

ОПП «МЕНЕДЖМЕНТ АГРОБІЗНЕСУ»

на 2019-2020 рр.

№	Вид науково-дослідної роботи	Термін виконання	Результат виконання
1	Участь у міжнародній науково-практичній студентській конференції «Актуальні питання та перспективи проведення наукових досліджень»	6 листопада 2020 року, Молодіжна наукова ліга, Вінниця, Україна	Опубліковано тези доповіді: Аутсорсинг кадрових ресурсів

Дата

Підпис

Буряк Юрій Володимирович, студент VI курсу факультету економіки та управління ДВНЗ «Київський національний університет ім. Вадима Гетьмана», Україна

АУТСОРСИНГ КАДРОВИХ РЕСУРСІВ

Явище аутсорсингу з'явилося в Україні за рахунок успішної практики в світі. Адже він передає передачу зовнішнім експертам функцій роботи з персоналом. У таких розвинутих країнах світу, як США, Німеччина, Швейцарія, Велика Британія аутсорсинг є невід'ємним інструментом діяльності підприємства.

Термін аутсорсинг немає чіткого визначення в законодавстві України. Проте його розшифровують як надання певних бізнес-процесів, функцій або конкретних завдань однієї компанії для виконання їх іншої, що спеціалізується у даній галузі.[1] В Україні найчастіше застосовують аутсорсинг в ІТ-сфері, тобто це розробка певного програмного забезпечення та бухгалтерії - це виконання бухгалтерського обліку підприємства та його фінансової звітності.

За сучасних умов правила ведення бізнесу значно розширилися. Це стосується усіх підприємств, як і тих, що починають справу, так і тих, хто вже давно вариться у цій сфері. Адже несвоєчасне ведення кадрового обліку може призвести до отримання штрафу. Таким чином широко обігу набуло таке явище, як кадровий аутсорсинг, тобто передача функцій відділу кадрів іншій організації. Особливістю даного виду аутсорсингу є створення додаткового структурного підрозділу, хоча юридично він не входить до складу підприємства.

В аутсорсингових компаніях, що займаються підбором персоналу є одна із послуг – це надання кваліфікованих робітників на певний час. Така пропозиція є доречною, якщо часу на оформлення тимчасового працівника не багато та пізніше можуть виникнути труднощі зі звільненням. До таких випадків відносять сезонні роботи, декретну відпустку або тяжке захворювання одного із працівників. Для таких цілей аутсорсингові компанії підходять краще всього, адже новий працівник приходить в компанію після укладання договору та працює відповідно до дат, що вказані у цьому договорі.

Також до переваг кадрового аутсорсингу відносять той факт, що нові працівники є фахівцями високого рівня. Таким чином, в українських компаніях зникає явище «кумівства», коли працівників наймають через знайомство, проте вони не до кінця розуміють завдання своєї роботи та жодної користі у діяльність підприємства не приносять. Натомість наймані працівники через знання ведення справи можуть дійсно принести користь.

Проте підприємцям не варто забувати, що вони не просто наймають одного працівника, а підписують договір із компанією. Таким чином при виникненні будь-якого конфлікту між роботодавцем і працівником вмішується третя сторона, якою виступає штат юристів аутсорсингової компанії. Отже конфлікти можна розв'язати без доведення до критичної точки та з'ясувати його причини для уникнення повторення ситуації.

Віддаленість працівників також грає свою роль, адже іноді у кожного можуть з'явитися певні проблеми через, які виникають затримки у роботі. Проте, через відсутність особистого знайомства виникає явище дефіциту інформації, за рахунок чого зникає суб'єктивна оцінка, яка могла відігравати позитивну роль.

Висновки. Застосування кадрового аутсорсингу повинно будуватися на економічному обґрунтуванні його діяльності та створенні організаційного механізму його впровадження. Адже загальні витрати на аутсорсинг персоналу можуть складати значну суму. Отже, його використання вимагає попереднього аналізу фінансового стану підприємства.

Список використаних джерел:

1. Микало, О. І. Підходи до визначення терміна «Аутсорсинг» [Електронний ресурс] / О. І Микало. – Режим доступу: http://economy.kpi.ua/files/files/22_kni_2010_7.pdf